

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің м.а. 2022 жылғы 30 қарашадағы № 921 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 30 қарашада № 30844 болып тіркелді.

"Құқық қорғау қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 54-1-бабы 6-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі комитеттерінің төрағалары, полиция, қылмыстық-атқару жүйесі департаменттерінің, білім беру ұйымдарының, дербес бөлімшелерінің және ведомстволық бағыныстағы мекемелерінің бастықтары жеке құрамның осы Қағидаларды зерделеуін ұйымдастырсын және орындауға қабылдасын.

3. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Идеологиялық және имидждік жұмыс департаменті (А.С. Махамбетова) заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты алғашқы ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркегеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министрдің м.а.

М. Кожаев

Министрдің м.а.

2022 жылғы 30 қарашадағы

№ 921 бұйрығына

қосымша

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Құқық қорғау қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 54-1-бабы 6-тармағына сәйкес әзірленді.

2. Ереже Қазақстан Республикасы ішкі істер органдары (бұдан әрі – ПО) жеке құрамымен жүргізілетін тәрбие, психологиялық және идеологиялық жұмыстарды ұйымдастыру тәртібін айқындайды және ПО басшыларының, олардың кадр және тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарларының, сондай-ақ ПО қызметкерлерінің және Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы (бұдан әрі – ҰҰ) әскери қызметшілерінің аталған жұмысқа бірыңғай әдістемені ұстануларын қамтамасыз етуге бағытталған.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

2-тарау. ПО-да тәрбие жұмысын ұйымдастыру тәртібі

1-параграф. ПО-да тәрбие жұмысын ұйымдастыру

3. Тәрбие жұмысы жедел-қызметтік жұмыстың нәтижелілігіне, қызметтік тәртіп пен заңдылықты нығайтуға, сондай-ақ ұжымдардағы моральдық-психологиялық ахуалды нығайтуға оң әсер ететін жеке құрамды оқыту мен тәрбиелеудің ең пәрменді нысандарының бірі болып табылады.

4. Тәрбие жұмысы қызметкерлердің санасында және мінез-құлқында қоғамдық маңызы бар мұраттарды, патриотизм идеяларын, Отанға қызмет ету мотивтерін бекіту негізінде патриоттық сезімдерін, жоғары кәсіби, рухани-адамгершілік, моральдық-психологиялық қасиеттерін қалыптастыруға бағытталған.

5. ПО-дағы тәрбие жұмысының негізгі міндеттері:

1) жеке құрамға жоғары рухани мәдениетті және адамгершілік, мемлекеттік дүниетанымды және әлеуметтік белсенділікті сіңіру;

2) мемлекеттік саясаттың негіздерін және қазақстандық қоғамды дамыту мен қайта құру саласында ел басшылығы қабылдайтын шараларды түсіндіру арқылы құқықтық ақпараттандыру мен сауаттылық дәрежесін арттыру;

3) қызметкерлерде ПО-ның мақсатын, оның қызмет ету ерекшеліктерін және олардың алдында тұрған міндеттерді орындаудағы өз орнын терең түсінуге тәрбиелеу;

4) қызметкерлердің Қазақстан Республикасын қорғауға моральдық және психологиялық әзірлігін, ПО-ға тиесілігі үшін мақтанышын және жауапкершілігін қалыптастыру және сақтау;

5) кәсіби дағдылары мен машықтарды игеруге тұрақты ұмтылысты дамыту.

6. Тәрбие жұмысының негізгі түрлеріне мыналар жатады:

- 1) әлеуметтік-құқықтық жұмыс;
- 2) жеке құрамды хабардар ету;
- 3) ақпараттық телебағдарламаларды, радиобағдарларды, хроникалық-деректі фильмдерді, аудио және бейнематериалдарды тыңдау және қарау;
- 4) басшыларды (командирлерді) және олардың орынбасарларын қарамағындағылармен тәрбие жұмысын жүргізу түрлері мен әдістеріне үйрету;
- 5) жеке құрамның тақырыптық кештері мен жиналыстары;
- 6) қызметкерлердің басшы құраммен, ПО-ның, соғыс және еңбек ардагерлерімен, батырлармен, мемлекет қайраткерлерімен және белгілі адамдармен кездесулері;
- 7) тәрбие жұмысын ұйымдастыру тәжірибесімен алмасу;
- 8) мәдени-демалыс жұмысы;
- 9) жеке-тәрбие жұмысы;
- 10) аудио және бейнематериалдарды, ақпараттық-анықтамалық материалдарды, жадынамаларды дайындау және шығару;
- 11) сыбайлас жемқорлық қылмыстары үшін сотталған қызметкерлерге қатысты жеке құрамның қатысуымен ашық сот отырыстарын өткізу және сот үкімдерін жеткізу.

7. Тәрбие жұмысының негізгі құралдарына мыналар жатады:

- 1) мәдени-демалыс мекемелері;
- 2) ақпараттық-тәрбие жұмысының бөлмелері;
- 3) кітапханалар;
- 4) музейлер;
- 5) полиграфиялық жабдық;
- 6) техникалық тәрбие құралдары;
- 7) жылжымалы ақпараттық кешендер;
- 8) көрнекі ақпарат құралдары.

8. Тәрбие жұмысының негізгі әдістері:

- 1) ақпараттандыру;
- 2) оқыту;
- 3) сендіру;
- 4) насихаттау;
- 5) үгіт;
- 6) нұсқаулық;
- 7) пікірталас.

9. ПО-да тәрбие жұмысы ағымдағы және перспективалық жоспарлар негізінде ұйымдастырылады және жүргізіледі.

10. Тәрбие жұмысын бақылау және үйлестіру кадр және тәрбие жұмысына жетекшілік ететін бастықтардың орынбасарларына жүктеледі.

2-параграф. ПО-да әлеуметтік-құқықтық жұмысты ұйымдастыру

11. Әлеуметтік-құқықтық жұмысты ІО басшылары, олардың кадр және тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарлары, кадрлық, тәрбие, идеологиялық жұмысты және кәсіптік даярлықты ұйымдастыруға жауапты бөлімшелердің қызметкерлері қамтамасыз етеді.

12. Әлеуметтік-құқықтық жұмыс құралдарына тәртіпті нығайту мәселелері бойынша әдістемелік құралдар (брошюралар, буклеттер, жадынамалар) жатады, сондай-ақ қызметкерлердің әлеуметтік кепілдіктерін қамтамасыз ету, құқықтық білім бұрыштары, әлеуметтік-құқықтық тақырыптағы деректі фильмдер мен бұқаралық ақпарат құралдарындағы айдарлар, көрнекі және техникалық ақпарат құралдары.

13. Әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі іс-шараларды іске асыру ұжымдарда қолайлы моральдық-психологиялық ахуалды, қызметтік тәртіптің жоғары деңгейін және ІО-дағы заңдылықты сақтау мүддесінде қызметкерлердің санасына тәрбиелік ықпал етудің нысандары мен әдістерінің бірлігі мен келісімділігін көздейтін кешенді жүйелі тәсілді болжайды.

14. ІО-дағы әлеуметтік-құқықтық жұмыстың негізгі міндеттері:

- 1) қызметкерлерді әлеуметтік-құқықтық ағарту;
- 2) қызметкерлерді мемлекеттік саясат мәселелеріне бағдарлау;
- 3) ІО қызметін регламенттейтін заңнамалық және нормативтік актілердегі өзгерістер, жүйеде болып жатқан реформалар мен оқиғалар туралы хабардар ету;
- 4) ұжымдарда әлеуметтік-психологиялық процестерді зерделеу және болжау;
- 5) басшыларды (командирлерді) қызметтік қызметің құқықтық негіздеріне оқыту;
- 6) қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік қорғалуын нығайту;
- 7) жеке құрамды қызметтік міндеттерін адал атқаруға ынталандыру және мотивация мақсатында қызметте ерекшеленген қызметкерлерді ажырасуларда, нұсқамаларда, кеңестерде, салтанатты іс-шараларда жария түрде көтермелеу;
- 8) қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік проблемаларын тиімді шешу мақсатында мемлекеттік билік және жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен, қоғамдық бірлестіктермен және қайырымдылық ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау.

15. ІО-дағы әлеуметтік-құқықтық жұмыстың негізгі нысандары:

- 1) әлеуметтік-құқықтық мәселелер бойынша жеке құрамға жеке және ұжымдық кеңес беру;
- 2) әлеуметтік-құқықтық тақырып бойынша қызметкерлердің барлық санаттарымен сабақтар (дәрістер, ақпараттандыру, семинарлар, әңгімелер) өткізу;
- 3) оқу жылының қорытындысы бойынша тестілеу;
- 4) әлеуметтік сауалнамалар (сауалнама);
- 5) қызметкерлердің отбасы мүшелерімен жұмыс.

16. Қызметкерлердің отбасы мүшелерімен жұмыс тәртіп пен заңдылықты қатаң сақтау, отбасылық құндылықтарды нығайту және олардың отбасыларындағы

моральдық-психологиялық ахуалды сауықтыру бойынша шаралар кешенін қабылдау арқылы қызметкерлердің жоғары жауынгерлік рухын қамтамасыз ету мақсатында ұйымдастырылады.

17. Қызметкерлердің отбасыларымен жұмыс істеудегі негізгі міндеттер:

1) отбасылардағы тұрғын үй-тұрмыстық жағдайлар мен моральдық-психологиялық жағдайды зерделеу, қызметкерлердің моральдық-психологиялық жай-күйіне және қызмет өткеру сапасына теріс әсер ететін факторларды анықтау;

2) қызметкерлердің отбасыларына консультативтік, психологиялық, әлеуметтік-құқықтық және өзге де қажетті көмек көрсету;

3) туындайтын проблемалық мәселелерді шешуде уақтылы шаралар қабылдау үшін ПО басшылығына ұсыныстар әзірлеу және енгізу.

18. Басшылар қызметінің қызметкерлердің отбасыларымен жұмысты ұйымдастыруда негізгі бағыттары:

1) бастықтарға (командирлерге), кадр, тәрбие және идеологиялық жұмыс бөлімшелеріне қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің моральдық-іскерлік және рухани-адамгершілік қасиеттерін, отбасылық мәдениеті мен мінез-құлық этикасын жоғары қалыптастыруда көмек көрсету;

2) ПО-дағы қызметтің имиджі мен беделін арттыру, қызметкерлердің отбасы мүшелеріне Отан қорғаушы мамандығына деген мақтаныш пен құрмет сезімін ояту;

3) қызметтік ұжымдарда салауатты моральдық-психологиялық атмосфера құру үшін қызметкерлердің отбасыларын психологиялық қолдау және біріктіру;

4) зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекеттің саясатын, ұлтаралық және конфессияаралық келісім негіздерін, деструктивті және радикалды идеологияның мәнін түсіндіру мақсатында қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерін діни ағарту;

5) көп балалы және жас отбасыларға, қаза тапқан қызметкерлердің отбасыларына әлеуметтік, отбасылық-тұрмыстық мәселелерді шешуде көмек көрсету;

6) қызметкерлердің отбасыларының бос уақытын ұйымдастыру, позитивті әдет-ғұрыптар мен салт-дәстүрлерді насихаттау, салауатты өмір салтын насихаттау, халық шығармашылығына және көркемөнерпаздыққа қатысу;

7) жалпы білім беретін және мектепке дейінгі мекемелермен оқыту, қызметкерлердің балаларына орын беру, олардың сауықтыру демалысы мен бос уақытын ұйымдастыру мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасау;

8) Қойылған міндеттерді шешу үшін жергілікті атқарушы органдармен, қоғамдық бірлестіктермен және қайырымдылық ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау.

19. Қызметкерлердің отбасыларымен жұмыс істемудің негізгі принциптері:

1) жеке және сараланған тәсілдер;

2) жеке сипаттағы мәліметтердің құпиялылығын сақтау;

3) қызметкерлердің отбасы мүшелерімен өзара сыйластық, келісім және достық негізінде тұрақты және сенімді қарым-қатынас орнату;

4) әлеуметтік әріптестік, гендерлік теңдік, сындарлы өзара іс-қимыл және озық жұмыс тәжірибесімен алмасу қағидаттарын дамыту.

20. Қызметкерлердің отбасыларымен жұмыс істеудің негізгі нысандары:

1) психологиялық-әлеуметтанулық жұмыс жүргізу арқылы қызметкерлердің отбасыларындағы моральдық-психологиялық ахуалды отбасы мүшелерімен зерделеу және түсіндіру (тәрбие, профилактикалық және құқықтық сипаттағы әңгімелесулер мен дәрістер, жеке әңгімелесулер, социологиялық сауалнамалар, анонимді сауалнамалар, тренингтер, консультациялар және бейресми қарым-қатынас нысандары);

2) тұрғын үй-тұрмыстық жағдайларды, моральдық-психологиялық ахуалды, отбасылық қатынастар саласындағы проблемалардың болуын зерделеу мақсатында қызметкерлердің отбасыларына бару;

3) қызметкерлердің отбасы мүшелерімен жұмыс мәселелері бойынша лауазымды адамдармен оқу-әдістемелік жиындар (өңірлерге барып) өткізу;

4) сұрақтар мен жауаптар кештері, ПО басшылығының қатысуымен жергілікті атқарушы және құқық қорғау органдарының, банк секторының өкілдерін шақыра отырып, қызметкерлердің отбасы мүшелерімен кездесулер;

5) отбасылық құндылықтарды, рухани-адамгершілікті және патриоттықты нығайту бойынша әртүрлі идеялық және гуманитарлық бағыттағы тақырыптық кештер;

6) қызметкерлердің отбасы мүшелері үшін "Ашық есік күні", "батылдық сабақтарын", дөңгелек үстелдер, пікірталастар, кездесулер, көркемөнерпаздар конкурстарын, портреттер кештерін, демалыс кештерін, жастар және офицерлер балдарын, экскурсиялар, қайырымдылық және естелік акцияларын, спорттық жарыстар, театрландырылған қойылымдар мен концерттер, балалар ертеңгіліктерін өткізу.

3-параграф. ПО-да мәдени-демалыс жұмыстарын ұйымдастыру

21. Мәдени-демалыс жұмысы ПО-дағы тәрбиелік және әлеуметтік-құқықтық жұмыстың бір бөлігі болып табылады және оның басқа бағыттарымен тығыз өзара іс-қимылда жүргізіледі, олардың ішіндегі ең маңыздысы идеологиялық, патриоттық, адамгершілік және эстетикалық тәрбие болып табылады.

22. ПО-дағы мәдени-демалыс жұмыстарында әртүрлі формалар, әдістер, күштер мен құралдар бар, оларды шебер пайдалану – қызметкерлердің жоғары эстетикалық, моральдық-адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға, олардың рухани-эмоционалдық қалпын сақтауға, қызметтік міндеттерді сәтті шешуге жұмылдыруға ықпал етеді.

23. ПО-да мәдени-демалыс жұмысын ұйымдастырудың нысандары мен әдістерінің жүйесі мыналарды қамтиды:

1) жеке құрамға теле, радио, кино, аудио және бейне қызмет көрсету;

2) жеке құрамды әдебиеттермен және мерзімді басылымдармен қамтамасыз ету;

3) кәсіби және көркемөнерпаз ұжымдарының, мәдениет, спорт қайраткерлерінің, үгіт, көркемөнер және шығармашылық ұжымдардың сөз сөйлеуін ұйымдастыру;

4) жеке құрамның демалуына және моральдық рухын көтеруге ықпал ететін мәдени-бұқаралық және спорттық-сауықтыру іс-шараларын өткізу;

5) туған өлкенің тарихи және киелі жерлеріне экскурсиялар;

6) ПО музейлері үшін материалдар жинау, тақырыптық көрмелер ұйымдастыру.

24. Мәдени-демалыс жұмыстарының негізгі құралдарына мыналар жатады:

1) мәдениет үйлері;

2) мәдени орталықтар;

3) жылжымалы ақпараттық кешендер;

4) музейлер;

5) жауынгерлік даңқ бөлмелері мен бұрыштары.

25. Мәдени-демалыс жұмысы тәрбие процесін жоспарлау жөніндегі құжаттарда жеке бөліммен көрсетіледі.

26. Қызметкерлердің патриоттық, адамгершілік және эстетикалық тәрбиесіне ықпал ететін мәдени-демалыс жұмысының тиімді элементтерінің бірі визуалды көрнекі үгіт болып табылады.

4-параграф. ПО-да жеке-тәрбие жұмысын ұйымдастыру

27. Басшылар жүргізетін жеке-тәрбие жұмысы (бұдан әрі – ЖТЖ) – жеке құраммен тәрбие жұмысының маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, және ұжымдарда салауатты моральдық-психологиялық ахуалды қалыптастыруға, тәртіп пен заңдылықтың бұзылуын алдын-алуға, қызметкерлерде жоғары моральдық-адамгершілік және мәдени қасиеттерді тәрбиелеуге, олардың кәсібилігін және қызметтік міндеттерін орындауға жауапкершілігін арттыруға бағытталады.

28. ЖТЖ дегеніміз қызметтік міндеттерді орындау кезінде ерекше маңызы бар оның жеке қасиеттерін, қабілеттерін, ерекшеліктерін, мүдделерін, қажеттіліктерін, мінезін, әлеуметтік-тұрмыстық проблемаларын жан-жақты зерттеу мақсатында көзделген нақты қызметкерге тәрбиелік ықпал етудің мақсатты шаралары.

29. Жеке жұмыс принциптерін қолдана отырып, басшының өз қарамағындағыларға мамандықтың, корпоративті мәдениеттің ерекшеліктерін, практикада қызметтік міндеттерді шешу түрлері мен әдістерін жылдам және тиімді жеткізуге, қызметкердің қызметі мен мінез-құлқын түзетуге, оның қателіктерін көрсетуге, оларды түзеуге мүмкіндігі болады.

30. ЖТЖ-ның негізгі мақсаттары:

1) қажетті кәсіби білімді, білікті және дағдыларды игеру;

2) қызметтік міндеттерді орындауға адал көзқарасты дамыту;

3) қызметтік тәртіп пен заңдылықты сақтау;

4) патриотизм мен азаматтыққа тәрбиелеу.

31. ЖТЖ-ның міндеттері:

ЖТЖ-ны жүргізуді талап ететін қызметкерлерді есепке алу;

ЖТЖ-ның жағдайын талдау және бақылауды жүзеге асыру;

ЖТЖ-ның оң тәжірибесін жалпылау және тарату.

32. ЖТЖ бір жылға дейінгі мерзімде келесі адамдармен жүргізіледі:

- 1) ПО-ға алғаш рет қабылданған қызметкерлер;
- 2) ведомстволық оқу орындарының түлектері;
- 3) қызметтік тәртіпті бұзуға бейім қызметкерлер;
- 4) отбасылық-тұрмыстық жағдайы қолайсыз қызметкерлер.

Негізделген қажеттілік туындаған кезде басшылар кез-келген қызметкермен ЖТЖ жүргізеді.

33. Басқарушы құраммен қатар ЖТЖ жүргізуге психологтар, тәлімгерлер, ПО ардагерлері тартылады.

34. ЖТЖ педагогика мен психологияның ұсынымдарын қолдану негізінде қызметкердің жеке ерекшеліктерін ескере отырып, ол орындайтын қызметтік міндеттермен тығыз байланыста жүзеге асырылады.

35. Қызметкердің жеке басын зерттеу ЖТЖ жүргізуге, тәрбиелік әсердің тиімді формалары мен әдістерін таңдауға негіз болады.

36. Белгілі бір қызметкердің жеке басын зерттеу үшін танымдық әңгіме, бақылау, сипаттамаларды зерттеу сияқты әдістер қолданылады.

1) танымдық әңгіме жүргізу кезінде:

әңгіменің мақсатын, оның міндеттерін алдын-ала анықтау;

карамағындағыларды сипаттайтын қолда бар құжаттарды, ол туралы тікелей бастықтардың пікірлерін зерделеу;

сенімді әңгімеге ықпал ететін орын мен уақытты таңдау;

әңгімелесу барысында жайбарақаттық, ізгі ниет ортасын құру қажет, әңгімелесуді жауап алуға айналдырмау керек;

әңгіме шығармашылық сипатта болады, жетекшінің өзі баяндайды;

әңгімелесу барысында әдептілікті сақтау, сұхбаттасушының пікірін, реакциясын ескеру, оны жүргізу кезінде жазбалар жасамау қажет;

әңгімелесу барысында алынған деректерді талдау, қолда бар мәліметтермен салыстыру қажет, бұл қорытындылардың объективтілігін арттырады;

танымдық әңгіме бағыныштылар туралы ақпарат көзі ғана емес, сонымен бірге тәрбиелік сипатта болады.

2) бақылау – қызметкерді қызметтік міндеттерді орындау кезінде, жеке уақытында, азаматтармен, әріптестермен қарым-қатынас кезінде әртүрлі жағдайларда зерделеуге мүмкіндік береді.

Бақылау ұзақ немесе қысқа мерзімді болады. Ұзақ мерзімді (үздіксіз) бақылау қызметкердің негізгі жеке ерекшеліктерін, жалпы алғанда оның жеке қасиеттерін анықтауға мүмкіндік береді. Қысқа мерзімді (таңдамалы) бақылау қызметкердің жеке қасиеттерін зерттеуге көмектеседі.

Бақылаудың тиімділігі келесі шарттардың сақталуына байланысты:

бақылау міндеттерін дәл анықтау;

оның барысында қызметкер өзін айқын көрсететін зерттеуге жататын жағдайларды таңдау;

бақылаудың жүйелілігі;

бақылау нәтижелерін бекіту және оларды талдау;

бақылау нәтижесінде алынған деректерді қызметкер туралы басқа мәліметтермен салыстыру.

3) басшылардың, әріптестердің пікірлерін жинақтау әдістері қызметкердің жеке басын неғұрлым толық және жан-жақты зерделеу үшін қолданылады. Бұл ретте бұрынғы қызмет (жұмыс) орнынан аттестатациялардағы, мінездемелердегі деректер ескеріледі. Жалпылау әдісімен алынған нәтижелерді алдыңғы әдістермен алынған мәліметтермен салыстыру қажет.

37. ЖТЖ-да келесі формалар қолданылады:

1) жеке іс материалдарын, басқа да сипаттайтын құжаттарды зерделеу – қызметкер туралы бастапқы ақпаратты алу және ЖТЖ журналын толтыру мақсатында жүргізіледі;

2) қызметкердің қызметі мен мінез-құлқын психологиялық-педагогикалық бақылау – бір уақытта қызметкердің мотивтерін, сезімдері мен ниеттерін анықтай отырып, тұлғаның әлеуметтік-психологиялық ерекшеліктері туралы фактілерді жинақтау және жалпылау мақсатында пайдаланылады;

3) жеке әңгімелесу – қызметкердің бойында белгілі бір жағымды қасиеттерді дамытуға немесе өндіруге бағытталған сенімді, серіктестік сипаттағы қарым-қатынасты көздейтін ең көп таралған түрі, оның барысында қызметкерге ПО қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілердің негізгі талаптары, қызметтік тәртіп пен заңдылықты, мінез-құлықтың әдептілік нормаларын сақтау, кәсіби және мәдени деңгейін арттыру қажеттілігі түсіндіріледі. Жеке әңгіменің нәтижелері оның қысқаша мазмұнымен ЖТЖ журналына енгізіледі, олармен қызметкер қол қойып танысады.

4) жеке көмек – қызметтік іс-әрекеттің, жеке өмірдің түрлі мәселелерін шешу, нормативтік құқықтық актілер мен лауазымдық міндеттерді зерделеу, кәсіби шеберлік дағдыларын (техника, табельдік қару) меңгеру кезінде қолданылады. Жеке көмек түсініктемелер, кеңестер, қосымша сабақтар өткізу, жекелеген тапсырмаларды бірлесіп орындау түрінде көрсетіледі;

5) жеке тапсырмалар – басшы көрсеткен сенім үшін жауапкершілікке тәрбиелеу мақсатында қызметтік және қоғамдық тапсырмаларды қоюды қамтиды;

6) жеке бақылау – қызметкердің қызмет атқаруын, тапсырмаларды орындауын, материалдарды дайындау сапасын тексеру, кәсіби құзыреттілігін, бәсекеге қабілеттілігінің негізгі көрсеткіштерін айқындауын басшының жеке тексеруі түрінде жүргізіледі;

7) қызметкерлердің есептері мен хабарламаларын тыңдау – бөлімшенің (қызметтің) жеке құрамының кеңестерінде жүргізіледі;

8) тұрғылықты жері бойынша қызметкерлерге бару – оның тұрғын үй-тұрмыстық жағдайларын, отбасындағы моральдық-психологиялық ахуалды, қарым-қатынас шеңберін, бос уақытын, олардың тәртіп жағдайына, қызметке қатынасына әсерін зерделеу кезінде қолданылады;

9) моральдық, материалдық ынталандыру және тәртіптік ықпал ету әдістері – қызметкердің қызметтік іс-әрекетін бағалау, тәртіп пен заңдылықты сақтау, мінез-құлықтың кәсіби және жалпыадамзаттық нормаларын бағалау ретінде қолданылады.

38. Басшылар ЖТЖ-ны тоқсан сайын ЖТЖ журналдарының арнайы бөлімдерінде жоспарлайды.

39. ЖТЖ жоспарларында мынадай іс-шаралар көрсетіледі:

1) оларға тәрбиелік ықпал ету нысандары мен әдістерін айқындау мақсатында бағыныштылардың жеке ерекшеліктерін зерделеу;

2) қарамағындағылардың кәсіптік шеберлігін, білім беру және мәдени деңгейін, олардың әлеуметтік-құқықтық және дене шынықтыру даярлығын арттыру;

3) тәртіпті нығайту, жоғары моральдық-адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу, жағымсыз қарым-қатынас ортасынан қорғау.

4) мамандармен (психологтармен, педагогтармен, заңгерлермен) консультациялар;

5) функционалдық міндеттерді орындау үшін қажетті негізгі құқықтар мен міндеттерді, нормативтік құқықтық актілерді және қызметтік құжаттарды зерделеуге көмек көрсету;

6) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарын, әдеп кодексінің нормаларының жеткізу;

7) қарамағындағылардың бос уақытын ұйымдастыру, ұжымның қоғамдық өміріне белсенді қатысуға тарту;

8) жеке тапсырмалар.

40. ЖТЖ жоспарын жасау алдында ұжымдағы моральдық-психологиялық ахуалды, тәртіп пен заңдылықтың жай-күйін, этикалық нормалардың сақталуын, өткен кезеңдегі қызмет пен тәрбие жұмысының нәтижелеріне жан-жақты талдау жүргізіледі.

41. ЖТЖ нәтижелері осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ЖТЖ журналында көрсетіледі, оны әрбір басшы лауазымда болған бүкіл кезең ішінде жеке өзі жүргізеді.

ЖТЖ журналы барлық бағынысты қызметкерлерге қатысты қажетті ақпараттық деректерді қамтиды, басшымен жеке ресімделеді және оның қоймасында қатаң сақталады. Бағынысты қызметкерлердің не бөгде адамдардың (тексерушілерді қоспағанда) ЖТЖ журналына қол жеткізуіне жол берілмейді.

ЖТЖ жүргізуді, оның ішінде ішкі істер органын (бөлімшесін) инспекциялау кезінде бағалаудың объективтілігі үшін, ЖТЖ аяқталғаннан кейін журнал осы бөліністе сақталады.

ЖТЖ журналы тігіледі және нөмірленеді.

42. ЖТЖ-ны ұйымдастыруды бақылау кадр және тәрбие жұмысына жетекшілік ететін бастықтардың орынбасарларына жүктеледі, олар тоқсанына кемінде бір рет олардың қызметін тексереді.

43. ЖТЖ ұйымдастыруды тексеру нәтижелері қызмет басшыларының журналдарында, ішкі істер органының (бөлімшесінің) тексеру қорытындылары бойынша анықтамаларда көрсетіледі, сондай-ақ жедел және аппараттық кеңестерде қаралады.

44. ЖТЖ ұйымдастырудың нәтижелері бойынша кадр және тәрбие жұмысына жетекшілік ететін бастықтардың орынбасарлары уәкілетті басшыға қызмет басшыларын көтермелеу не жазалау туралы ұсыныстар енгізеді.

45. Қызметкерлердің тәртіптік теріс қылықтарын қарастыру кезінде басшының ЖТЖ ұйымдастыру жай-күйі міндетті түрде назарға алынады.

46. ЖТЖ жүргізудегі басшылардың рөлі аттестаттау немесе жоғары тұрған лауазымға ұсыну кезінде бағаланады.

47. Кадр қызметтері жеке құраммен ЖТЖ жағдайын үнемі талдайды, құрылымдық бөліністер басшыларын осы жұмыстың теориясы мен практикасына үйретеді, озық тәжірибені жинақтайды және таратады, ПМ-нің ЖТЖ ұйымдастыру жөніндегі талаптарын әр бастықтың (командирдің) сапалы орындауына қол жеткізеді.

48. Басшыларды жеке-тәрбие жұмысын ұйымдастыру әдістеріне оқыту біліктілікті арттыру курстарында, оқу-әдістемелік жиындарда, сондай-ақ кәсіптік даярлау жүйесінде жүргізіледі. Дәрістермен қатар бағдарламаға тәжірибелік сабақтар, іскерлік ойындар, тәжірибе алмасу бойынша семинарлар енгізіледі.

3-тарау. ПО-да психологиялық жұмысты ұйымдастыру тәртібі

1-параграф. Психологиялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері

49. Психологиялық жұмысты ПО-ның жеке құрамын жедел-қызметтік міндеттерді орындауға сүйемелдеуді және психологиялық даярлықты ұйымдастыру шеңберінде жоғары психологиялық (жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі бар лауазымды адамдар жүргізеді.

50. Психологиялық жұмыс заңдылық, кәсіби этика, жеке адамның құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу, гуманизм және психологиялық көмек көрсету кезінде құпиялылықты қамтамасыз ету қағидаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

51. Психологиялық жұмыстың негізгі мақсаты ұжымдардағы моральдық-психологиялық ахуалдың жай-күйін мониторингілеу, қызметкерлердің

кәсіби-маңызды психологиялық қасиеттерін зерделеу және дамыту, психологиялық тұрақтылықты және жедел-қызметтік міндеттерді, оның ішінде экстермалдық жағдайларда тиімді орындауға әзірлігін қолдау болып табылады.

52. ПО-дағы психологиялық жұмысты ұйымдастыру кезіндегі негізгі бағыттары:

- 1) қызметкерлердің жеке-тұлғалық ерекшеліктерінің психологиялық диагностикасы ;
- 2) жеке құрамды психологиялық даярлау;
- 3) жеке құрамға психологиялық көмек;
- 4) қызметкерлермен психотүзеу жұмысы;
- 5) психологиялық профилактика.

53. ПО-дағы психологиялық жұмыстың негізгі міндеттері:

1) жыл сайын социологиялық мониторинг жүргізу арқылы ПО ұжымдарында әлеуметтік-психологиялық процестердің туындау себептері мен жағдайларын зерделеу, моральдық-психологиялық ахуалды жақсарту жөнінде ұсыныстар мен ұсынымдар әзірлеу;

2) жедел-қызметтік міндеттерді орындауға, оның ішінде әскери және төтенше жағдай, терроризмге қарсы операциялар жүргізу кезеңінде жеке құрамды психологиялық сүйемелдеу және даярлау;

3) қызметкердің жеке басының жеке-психологиялық ерекшеліктерінің психодиагностикасын жүзеге асыру, қызметкердің атқарып отырған лауазымына психологиялық және психофизиологиялық қасиеттерінің сәйкестігін айқындау;

4) қызметкерлерге жедел-қызметтік қызмет жағдайларына бейімделуде психологиялық қолдау және психологиялық көмек көрсету, тұлғааралық жанжалдардың, қызметтік жұмыстың ерекшелігі мен жағдайларынан, тұрмыстық және отбасылық жағдайлардан туындаған психоэмоционалдық бұзылулардың алдын алу;

5) әлеуметтік-психологиялық көзқарастарды психологиялық түзету және қызметкерлердің жеке және топтық мінез-құлқының құндылық бағдарлары, жағымсыз психикалық жай-күйлерін, оның ішінде қызметкерлердің аутоагрессивті мінез-құлқын түзетуді жүзеге асыру;

6) жоғары психологиялық көңіл бөлуді қажет ететін қызметкерлермен психологиялық жұмыс жүргізу;

7) қызметкерлердің жедел-қызметтік міндеттерін орындағаннан кейін қызметкерлердің кәсіптік жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіруге бағытталған психологиялық оңалту жүргізу;

8) ПО басшыларының басқарушылық құзыреттілігін арттыру бойынша психологиялық жұмысты ұйымдастыру, жеке құраммен жұмыста қолдану бойынша ұсынымдар әзірлеу.

54. Психологиялық жұмыс нәтижелері (психологтардың қызметіне қатысты министрліктің бұйрықтарын, нұсқауларын орындау барысы мен нәтижелері туралы

ақпарат, жобаларды, басқару шешімдерін, аналитикалық, есептік құжаттарды әзірлеу үшін қажетті басқа да ақпараттық материалдар мен мәліметтер) тоқсан сайын, сондай-ақ психологиялық жұмысты жалпы үйлестіруге жауапты лауазымды адамдардың ауызша сұрау салуы жағдайларында ұсынылады.

55. Кәсіби қызметтің тиімділігін арттыруға ықпал ететін сенімді жағдай жасау мақсатында психологиялық жұмысқа жауапты лауазымды адамдар өздерінің функционалдық міндеттерін орындау кезінде азаматтық киім түрінде болады (іскерлік стиль).

2-параграф. Қызметкерлердің жеке-тұлғалық ерекшеліктерін психологиялық диагностикалау

56. Психологиялық диагностика қызметкерлердің кәсіби- психологиялық даярлық деңгейін анықтау үшін қызметкерлердің жеке психологиялық ерекшеліктерін терең, объективті және жан-жақты зерттеуден тұрады (бұдан әрі – диагностика).

57. Жеке тұлғаны зерделеу және алынған ақпаратты өңдеу мен түсіндірудің психологиялық алгоритмдерін арнайы және психодиагностикалық әдістерді қолдану арқылы іске асырылады (құжаттар мен өмірбаяндық деректерді талдау, тестілеу, әңгімелесу, сауалнама, бақылау және т.б.).

58. Диагностиканы жүзеге асыру кезінде психологиялық ғылым шеңберінде сынақтан өткен және тиісті психометриялық сипаттамалары бар (сенімділік, жарамдылық, өкілдік, сенімділік) психологиялық диагностиканың ғылыми әдістері мен стандартталған әдістері ғана қолданылады.

59. Диагностика жеке және топтық нысандарда жүргізіледі:

- 1) ПО жеке құрамымен – жылына бір рет;
- 2) "психологиялық бақылау тобындағы" қызметкерлермен;
- 3) курсанттармен және тыңдаушылармен – бастапқы және кейінгі зерделеуді қамтитын оқу орнына келгеннен кейін;
- 4) жоғары тұрған лауазымға тағайындау алдында кадр резервін қалыптастыру кезінде;
- 5) табельдік қаруды бекіту кезінде.

60. Қызметкерлердің (тыңдаушылардың) кәсіптік-психологиялық даярлық деңгейін бағалау өлшемшарттары мынадай тәртіппен айқындалады:

1) "психологиялық дайындықтың жоғары дәрежесі" стресстік жағдайларда қолайлы болжамдық белгілермен, сондай-ақ психикалық процестердің жоғары өнімділігімен сипатталады;

2) "психологиялық даярлықтың орташа дәрежесі" күнделікті жағдайларда қолайлы болжамдық белгілермен сипатталады, бірақ күрделілігі жоғары, уақыт тапшылығы,

кенеттен, белгісіздік, жоғары тәуекел, шамадан тыс, ұзақ жүктеме және психикалық процестердің орташа өнімділігі жағдайларында айқын эмоционалдық көріністер болуы мүмкін;

3) "психологиялық дайындықтың төмен дәрежесі".

61. "Психологиялық даярлықтың төмен дәрежесі" бағасын алған адамдар психокотүзету іс-шараларға жатады.

62. Осы Қағидаларға 2-қосымшасына сәйкес нысан бойынша психологиялық қорытынды психологиялық диагностика жүргізілгеннен кейін күнтізбелік 15 күн ішінде дайындалады.

63. Психологиялық қорытынды келесі ақпаратты қамтиды:

- 1) анықталған жеке психологиялық ерекшеліктер туралы (психологиялық портрет);
- 2) жеке психологиялық ерекшеліктері бойынша ұсыныстар;
- 3) қызметке жарамдылығы туралы қорытынды.

64. "Психологиялық бақылау тобына" енгізілген немесе оған кіретін қызметкерлердің жеке психологиялық ерекшеліктері бойынша ұсыныстар, қызметкерге қажетті психологиялық жұмыс жүргізу және оны қызмет процесінде сүйемелдеу қажеттілігі туралы белгісімен лауазымды адамға жіберіледі.

65. Психологиялық қорытындыда келесі тұжырымдардың бірі шығарылады:

- 1) "бірінші кезекте ұсынылады";
- 2) "ұсынылады";
- 3) "шартты түрде ұсынылады";
- 4) "ұсынылмайды".

66. Психологиялық диагностика аяқталғаннан кейін психолог осы Қағидалардың 3-қосымшасына сәйкес нысан бойынша мәліметтерді қызметкердің жеке карточкасына және психодиагностикалық жұмыстарды есепке алу журналына осы Қағидалардың 4-қосымшасына сәйкес нысан бойынша енгізеді.

67. Психологиялық диагностиканың қорытындысы бойынша терең психологиялық зерделеуге жататын адамдар анықталады. Өзіне-өзі қол жұмсау қаупі жоғары, жүйке-психикалық тұрақсыздық, бейімделу және депрессия белгілері бар, жағымсыз өмірлік оқиғаларды, отбасылық-тұрмыстық және қаржылық қиындықтарды, психофизиологиялық, жеке және басқа да проблемаларды бастан кешіретін қызметкерлер осы Қағидалардың 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша динамикалық байқау журналына енгізіле отырып, "психологиялық байқау тобына" енгізіледі.

68. Қызметкер "психологиялық бақылау тобына" алты ай мерзімге бірінші басшының атына "ҚБПУ" белгісімен психологтың дәлелді баянаты бойынша енгізіледі.

Қызметкердің психологиялық жағдайының нөлдік динамикасы жағдайында "психологиялық бақылау тобында" болу мерзімі тағы үш айға ұзартылады.

Қызметкердің психологиялық жағдайының теріс динамикасы жағдайында "психологиялық бақылау тобында" болу мерзімі алты айға дейін ұзартылады.

Оң динамика жағдайында қызметкер "психологиялық бақылау тобынан" бірінші басшының атына психологтың дәлелді баянатымен шығарылады. Бұл ретте, баянатта қызметкермен өткізілген психологиялық іс-шаралар туралы қысқаша баяндалады.

69. "Психологиялық бақылау тобына" енгізілген қызметкерді басқа бөлініске ауыстырған кезде жеке карточка, конвертті бөтен адамдардың ашуына тыйым салынумен "қбпү" және "жеке психологтың қолына" белгісімен ресімделіп, фельдъегерлік қызмет арқылы орын ауыстырған жерге жіберіледі. Жеке карточкада психологиялық сипаттама және қызметкердің "психологиялық бақылау тобында" болу себептері көрсетіледі.

70. Психологтар жүргізген диагностикалық және профилактикалық әңгімелесулер осы Қағидалардың 6-қосымшасына сәйкес нысан бойынша жұмыстардың жеке нысандары (консультациялар) журналында ескеріледі.

3-параграф. Қызметкерлерді психологиялық даярлау

71. Психологиялық даярлық – бұл жеке тұлғаның өзін-өзі жетілдіруі және кәсіби маңызды қасиеттерді дамыту негізінде психикалық шамадан тыс жүктемелерге төзімділікті қалыптастыру, кәсіби және қызметтік міндеттердің сенімді орындалуын қамтамасыз ететін жедел-жауынгерлік жағдайдың модельденген жағдайында табысты іс-қимыл тәжірибесін алу мақсатында қызметкерлерге бағытталған әсер ету кешені.

72. Психологиялық даярлықтың міндеттері:

1) стресске төзімділікті, бейімделу әлеуетін, коммуникативтік әлеуетті, ұйымдастырушылық қабілеттерді қамтитын олардың көшбасшылық қасиеттерін арттыру жолымен қызметкерлерді психологиялық даярлау;

2) кәсіби-маңызды қасиеттерді айқындау және қалыптастыру, сондай-ақ олардың психологиялық құзыреттілігін арттыру (тренингтік жұмыс, экстремалды жағдайларды модельдеу);

3) жеке құраммен психологиялық жұмыс әдістерін талдау және практикалық қолдану, сондай-ақ жетілдіру;

4) жедел-жауынгерлік міндеттерді, оның ішінде әскери және төтенше жағдайды шешу, терроризмге қарсы операцияларды жүргізу кезінде қызметкерлерді кәсіптік даярлау мүддесінде әдістемелік құралдар әзірлеу;

5) қызметкерлерді өзін-өзі диагностикалау, психикалық өзін-өзі реттеу және психологиялық өзара көмек әдістеріне, жедел-қызметтік міндеттер барысында туындайтын психологиялық қиындықтарды жеңуге үйрету;

6) төтенше жағдайларда жедел-қызметтік міндеттерді орындағаннан, қаруды қолданғаннан және пайдаланғаннан, қызметкерлер қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқаннан кейін жеке құрамға психологиялық көмек көрсету;

7) қызметкерлердің денсаулық жағдайына қызметтік жұмыстың экстремалдық жағдайларының қолайсыз әсер ету салдарын азайтуға бағытталған оңалту іс-шараларын ұйымдастыру болып табылады.

73. Тренингтік жұмыстарды жүргізу барысында әртүрлі нысандар пайдаланылады: дәрістер, әңгімелер, жағдайды талдау, практикалық сабақтар, жаттығулар, іскерлік және жедел ойындар, психологиялық практикум, тестілеу және психологиялық білімді насихаттаудың басқа түрлері.

Сабақтарды өткізу үшін теориялық және практикалық әзірлемелер, ПО психологтары үшін әдістемелік база пайдаланылады, сондай-ақ міндеттердің ерекшелігін және жағдайдың экстремалдылығын ескере отырып, дербес бағдарлама жасалады.

74. Қызметкерлердің психологиялық даярлығы бойынша жүргізілген жұмыс осы Қағидалардың 7-қосымшасына сәйкес нысан бойынша топтық жұмыс нысандары журналында (тренингтер) ескеріледі.

4-параграф. Ішкі істер органдарының бөліністерінде моральдық-психологиялық ахуалды зерделеу

75. ПО-ның бөліністерінде моральдық-психологиялық ахуалды зерделеу тоқсан сайын, зерттеу жүргізу тәртібін қатаң сақтай отырып, ерікті негізде құпия түрде жүргізеді.

76. Зерттеу нәтижелерін объективті бағалау үшін қызметкерлердің нақты санының кемінде 70% қатысу қажет.

77. Зерттеу нәтижелері бойынша психолог қызметтік ұжымдарда қолайлы моральдық-психологиялық климатты қалыптастыру, басқару стилі мен әдістерін жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлейді.

4-тарау. ПО-да идеологиялық жұмысты ұйымдастыру тәртібі

78. ПО-дағы идеологиялық жұмыс қызметкерлерде психологиялық тұрақтылықты, жоғары моральдық-адамгершілік қасиеттер мен патриоттық сезімдерді, Отанға деген сүйіспеншілікті, ант пен қызметтік борышқа адалдықты, таңдаған кәсібі үшін мақтаныш сезімін, деструктивті идеологияға қарсы тұруды қалыптастыру мақсатында ұйымдастырылады және жүргізіледі.

79. Идеологиялық жұмыстың міндеттері:

1) ПО-да жеке құраммен тәрбиелік, әлеуметтік-құқықтық, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру және жүргізу, мемлекеттік саясатты, қорғаныс қабілетін нығайту, ұлтаралық және конфессияаралық келісімді қамтамасыз ету бойынша ел басшылығы қабылдап жатқан шараларды түсіндіру;

2) қызметкерлердің моральдық-психологиялық тұрақтылығын және экстремалды жағдайларда әрекет етуге дайындығын, олардың деструктивті діни ағымдардың идеологиясына төзбеушілігін қалыптастыру;

3) қызметкерлерде мемлекет саясатына, антқа, қызметтік борышқа адалдықты қалыптастыру, Отанға, өз халқына деген сүйіспеншілікті, Қазақстан Республикасын қорғау үшін қажетті патриоттық сезімдер мен моральдық-адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу;

4) бұқаралық ақпарат құралдары арқылы ПО қызметі туралы оң қоғамдық пікір қалыптастыру;

5) жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын үнемі талдау;

6) ПО-да идеологиялық жұмысты ұйымдастырудың озық тәжірибесін жинақтау және тарату.

80. Деструктивті идеялардың ПО-ға енуіне жол бермеу саласындағы идеологиялық жұмыс мынадай тәртіппен ұйымдастырылады және жүргізіледі:

1) діни экстремизмге қарсы іс-қимыл саласындағы идеологиялық жұмысты жоспарлау;

2) қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерін моральдық және материалдық қолдау, ПО-ның беделін арттыру, Отан қорғаушыларына деген құрмет атмосферасын қалыптастыру бойынша іс-шаралар кешенін ұйымдастыру және өткізу;

3) ПО ұжымдарына діни идеялардың ену әрекеттері фактілері бойынша қызметкерлердің өтініштерін іске асыру бойынша жедел шаралар қабылдау және қабылданған шешімдер туралы жеке құрамды хабардар ету;

4) жеке құрамды теріс ақпараттық әсерден қорғау жөнінде шаралар қабылдау.

5 - тарау. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы жеке құрамымен жүргізілетін тәрбие, психологиялық және идеологиялық жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі

Ескерту. Қағида 5-тараумен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен

Параграф 1. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы жеке құрамымен жүргізілетін тәрбие, психологиялық және идеологиялық жұмыстарды ұйымдастыру

81. ҰҰ жеке құрамымен жүргізілетін тәрбие, психологиялық және идеологиялық жұмыстарды ұйымдастыру ҰҰ-ның барлық әскери басқару органдарында ұйымдастырылады, жүргізіледі және осы Ереженің 8 қосымшасына сәйкес әскери басқару органдарындағы, әскери бөлімдердегі (академиядағы) ҰҰ жеке құрамымен ұйымдастырылатын тәрбие, психологиялық және идеологиялық жұмыстардың есептік-жоспарлық құжаттамалардың тізімі бойынша жүзеге асырылады.

82. Күнделікті іс-қимылдардағы ҰҰ жеке құрамымен ұйымдастырылатын тәрбие, психологиялық және идеологиялық жұмыстардың жағдайы осы Ереженің 9 қосымшасына сәйкес бағаланады.

Параграф 2. Ұлттық ұланда тәрбие жұмысын ұйымдастыру

83. Тәрбие жұмысы әскери басқару органдары қызметінің маңызды бағыты болып табылады және Отанды қорғау міндеттерін ойдағыдай орындау жолында әскери қызметшілердің (қызметшілердің) санасына, сезімдеріне және еркіне жоғары идеялық-адамгершілік, әскери-адамгершілік және әскери қызметшілік, психологиялық қасиеттерін қалыптастыруға қажетті шаралар кешені болып табылады.

Тәрбие жұмысы арқылы жеке құрамда әскери қызметшілердің психикасы мен мінез-құлқына жүйелі педагогикалық әсер ететін, әскери қызметшілердің міндеттерді тиімді орындауға дайындығына оң әсер ететін дүниетанымдық, адамгершілік құндылықтар мен әскери-патриоттық сана жүйесін қалыптастырады.

Әскери қызметкерлердің барлық санаттарымен жүргізілетін тәрбие жұмысының мазмұндық негізі: Отан, Тәуелсіздік, Мемлекеттік рәміздер, Президент, Борыш, Ар-намыс, Ант, Отанды қорғау, Ерлік, Батылдық, Адалдық, Берік тәртіп, Ұлттық ұлан қатарында Отанға қызмет ету мақтанышы ұғымдарына бағытталуы тиіс.

84. Тәрбие жұмысының мақсаты: жеке құрамның бойында патриоттық сезімдер мен саналы мінез-құлық, жоғары идеялық, адамгершілік, психологиялық және кәсіби қасиеттерді қалыптастыру, сондай-ақ Отанға, мемлекеттік мүддеге және жоғары рухани қажеттіліктерге адал қызмет ету сезімдерін мықтап бекіту.

85. ҰҰ тәрбие жұмысының негізгі міндеттері:

1) жеке құрам бойында жоғары рухани мәдениет пен адамгершілікті, мемлекеттік көзқарас пен қоғамдық белсенділікті қалыптастыру;

2) Ұлттық ұлан қатарындағы әскери борышын мақтанышпен және абыроймен атқаруға, әскери қызметшілерге қажетті идеялық, моральдық, әскери және жауынгерлік қасиеттерді сіңіруге тәрбиелеу;

3) жеке құрамға мемлекеттік саясаттың негіздерін және қазақстандық қоғамды дамыту мен өзгертуде ел басшылығы қабылдап жатқан шараларды түсіндіру арқылы олардың құқықтық сана мен сауаттылық дәрежесін арттыру;

4) өзіне жүктелген міндеттерді ойдағыдай орындау үшін қажетті қасиеттерді қалыптастыру және қолдау, сондай-ақ жеке адамның, қоғам мен мемлекеттің қауіпсіздігі мүдделері үшін шешуші іс-әрекетке және жанқиярлыққа моральдық-психологиялық тұрғыдан дайын болу;

5) әскери қызметшіде құқықтықтәртіп жауынгерінің моральдық және кәсіби бейнесіне сәйкес келетін мінез-құлық үлгісін қалыптастыру (идеялық табандылық, қырағылық, сатылмаушылық, қиын жағдайда дұрыс шешім қабылдаушылық және батылдық);

б) әскери қызметшілердің жүктелген міндеттерді, қызметтік және арнаулы міндеттерді адал және кәсіби орындауға, ұжымда тәртіпті және салауатты қоғамдық қатынастарды сақтауға ұмтылыстарын дамыту;

7) әскери дәстүрлерді сақтау және дамыту, достық пен әскери әріптестікті нығайту.

86. Тәрбие жұмысының негізгі формаларына мыналар жатады:

1) мемлекеттік-құқықтық дайындық;

2) жеке құрамды ақпараттандыру;

3) жеке тәрбие жұмысы;

4) бөлімдер (бөлімшелер) командирлері мен олардың орынбасарларына, әскери басқару органдарының лауазымды адамдарына бағыныштылармен жүргізетін тәрбие жұмысының формалары мен әдістерін үйрету;

5) тақырыптық кештер мен жеке құрам жиналыстары;

б) жеке құрамның қолбасшылықпен, соғыс және еңбек, әскер ардагерлерімен, мемлекеттік тұлғалар және атақты адамдармен кездесулері;

7) тәрбие жұмысын ұйымдастыру бойынша тәжірибе алмасу;

8) ақпараттық телебағдарламаларды, радиобағдарламаларды, деректі және көркем фильмдерді, аудиоматериалдар мен бейнематериалдарды тыңдау және көру;

9) аудио және бейнематериалдарды, ақпараттық-анықтамалық материалдарды, жадынамаларды, жауынгерлік парақтарды, жебе-парақтарын дайындау және шығару;

10) қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны үшін сотталған әскери қызметшілерге қатысты әскери соттардың үкімдерін жеткізу;

11) офицерлер жиналысы;

12) мәдени-демалыс жұмыстары.

87. Тәрбие жұмысының негізгі құралдарына мыналар жатады:

1) мәдениет және демалыс мекемелері;

2) ақпараттық-тәрбие жұмыстарына арналған бөлмелер;

3) кітапханалар;

4) мұражайлар (тарихи және әскери (жауынгерлік) даңқ бөлмелері);

5) полиграфиялық жабдықтар;

6) тәрбиенің техникалық құралдары;

7) жылжымалы ақпараттық кешендер;

8) көрнекі ақпарат құралдары.

88. Тәрбие жұмысының негізгі әдістері:

1) сендіру, оқу-ағарту;

2) үйрету;

3) үгіт-насихат;

4) нұсқаулық;

5) мысал;

б) сын;

- 7) талқылау;
- 8) көтермелеу.

89. Жеке құраммен тәрбие жұмысына басшылықты барлық дәрежедегі командирлер (бастықтар) жүзеге асырады. Жеке құраммен тәрбие жұмысын ұйымдастыру және оның жай-күйі ТжӘҚЖ органдарына жүктеледі.

Әскери бөлім командирлері (бастықтары) мен ТжӘҚЖ органдары оқу-тәрбие жұмысын үнемі жетілдіріп, оның тиімділігі мен дұрыстығын арттырып, шығармашылық көзқараспен және бастамашылдықпен, бірде-бір әскери қызметшінің тұрақты тәрбиелік ықпалдан тыс қалмауын қамтамасыз етуі, барлық әскери ұжымның өмірі мен қызметі аспектілерне терең үңіліп, белсенді түрде ықпал етуі тиіс.

90. Әскери басқару органдарындағы тәрбие жұмысының қызметі ҰҰ негізгі тәрбие шаралары жүйесіне және осы Ережедегі 3-қосымшаға сәйкес ұйымдастырылады және жүргізіледі.

91. Тәрбие жұмысының іс-шаралары күнделікті жұмыс тәртібі мен қызметтік уақыт регламентіне, сондай-ақ бөлімшелердің сабақ кестесіне енгізіледі.

3-параграф. ҰҰ мемлекеттік-құқықтық дайындықты ұйымдастыру

92. Мемлекеттік-құқықтық дайындық (бұдан әрі – МҚД), ҰҰ алдында тұрған міндеттерді шешуде ақпараттық қамтамасыз етудің ең тиімді құрамдастарының бірі болып табылады, әскери ұжымға ақпараттық-идеологиялық және тәрбиелік ықпал етудің әртүрлі нысандары мен әдістерін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

93. МҚД барлық әскери басқару органдарында, взводқа дейінгі әскери бөлімшелерде (академияларда) және жеке құрамның барлық санаттарымен ұйымдастырылады және өткізіледі.

МДҚ басқа жауынгерлік даярлық пәндерімен ұштаса отырып, Ұлттық ұланға жүктелген міндеттерді орындауға әскери қызметшілер мен әскери ұжымдардың моральдық-психологиялық дайындығына тиімді әсер етеді.

94. МҚД елдің қоғамдық қауіпсіздігін қамтамасыз ету бағытында әскери қызметшілер санасында қазақстандық патриотизм, конституциялық және әскери борышына адалдық сезімін қалыптастыруға бағытталған.

95. МҚД-ның негізгі міндеттері:

- 1) жеке құрам бойында жоғары рухани мәдениет пен адамгершілікті, мемлекеттік көзқарас пен қоғамдық белсенділікті тәрбиелеу, оларға мемлекеттік саясаттың негіздерін және қазақстандық қоғамды дамыту мен қайта құруда ел басшылығы қабылдап жатқан шараларды түсіндіру арқылы құқықтық сана мен сауаттылық дәрежесін арттыру;

- 2) заңдылықты, әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті нығайтуға, жеке құрам арасындағы құқық бұзушылықтардың, қайғылы жағдайлар мен жарақаттану

фактілерінің алдын алуға, әскери ұжымдарға теріс ақпараттық ықпалдарға қарсы тұруға бағытталған ҰҰ алдында тұрған міндеттерді идеологиялық қамтамасыз ету;

3) жеке құрамның моральдық-психологиялық дайындығын және жүктелген міндеттерді сапалы орындауға ұмтылысын дамыту, кәсіби біліктілігін арттыру;

4) жеке құрамның тұрақтылығын, ұжымдық рухын және ұйымшылдығын нығайту, әскери ұжымдарда салауатты моральдық ахуалды сақтау;

5) әскерлерді дамыту және кәсібилендіру процесінде жеке құрамды жан-жақты тәрбиелеу (идеялық, әскери-патриоттық, құқықтық, рухани-адамгершілік, эстетикалық) аспектілерін одан әрі дамыту;

6) әскери құрамаларға басшылық бойынша практикалық қызметте лауазымды тұлғалардың құқықтық, психологиялық-педагогикалық білімін, дағдылары мен әдеттерін жетілдіру.

96. Әскери қызметшілермен МҚД ұйымдастыруға жалпы басшылық ету командирге (бастыққа) жүктеледі. МҚД-ты тікелей ұйымдастыруды командирдің ТжӘҚЖ жөніндегі орынбасары жүзеге асырады.

МҚД ұйымдастыру мыналарды қамтиды:

1) МҚД жоспарлау (бұйрықтарды беру);

2) оқу топтарын құру;

3) жеке құраммен сабақ өткізу орны мен уақытын анықтау;

4) сабақтарды оқу-әдістемелік қамтамасыз ету;

5) жоспарлы және бақылау сабақтарын өткізу;

6) сабақтың жай-күйі мен өткізілуін бақылау;

7) топ жетекшілері мен олардың көмекшілерінің теориялық және әдістемелік дайындығы;

8) оқу-материалдық базаны құру және жетілдіру;

9) есепке алу, нәтижелерді талдау, озық тәжірибені жалпылау және тарату.

97. Әскери қызметшілердің санаттары бойынша оқу жылына бекітілген күнтізбелік жоспарлар мен бірыңғай тақырыптық жоспарға сәйкес МҚД бойынша сабақтар тұрақты негізде жүргізіледі.

98. Әскери бөлімде әрбір оқу кезеңі алдында МҚД топтарының жетекшілерімен 2 күндік оқу-әдістемелік жиындар ұйымдастырылып, өткізіледі;

МҚД әрбір жаңа тақырыбын бастамас бұрын МҚД топтарының жетекшілеріне қысқаша нұсқаулық беріледі;

99. МҚД, құқықтық жалпы білім беру, әскери психология және педагогика бойынша сабақтарды өткізу уақыты, орны және тәртібі жаңа оқу кезеңі басталғанға дейін белгіленеді.

100. МҚД топтарының басшылары болып мыналар тағайындалады:

1) әскери бөлімдердің (академияның) басқарма офицерлерімен – әскери бөлімдердің (академияның) командирі (бастығы);

2) батальонның (тең бөлімшенің) офицерлерімен – батальонның (тең бөлімшенің) командирі;

3) сержанттар лауазымдарында әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілермен – әскери бөлім (академияның) командирінің (бастықтың) тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасары;

4) келісімшарт бойынша қатардағы әскери қызметшілер лауазымдарында әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілермен - рота командирі (командир орынбасары);

5) мерзімді әскери қызметшілермен – взвод командирі.

101. МҚД оқу топтары әскери қызметшілер санаттарына сәйкес тиісті әскери басқару органы бастығының, әскери бөлім командирінің шешімімен айқындалады, топ саны 30 адамнан аспауы керек.

102. ҰҰ жеке құрамымен МҚД бойынша сабақтардың тақырыптық жоспары (бұдан әрі – Тақырыптық жоспар) оқу жылына құрастырылады.

103. Тақырыптық жоспарда үш негізгі бөлімнен тұратын оқу курсы көзделген:

1) МҚД (барлық санаттағы әскери қызметшілер үшін);

2) әскери бөлімдердің офицерлерімен әскери психология және педагогика, жалпы құқықтық білім беру (батальон командирлері, олардың орынбасарлары мен маман офицерлері, арнайы жасақ бөлімшелері).

104. Тақырыптық жоспарда сабақтың тақырыптары, оқу кезеңдері бойынша оқу сұрақтары хронологиялық ретпен орналастырылады.

105. Тақырыптарды зерделеу тәртібін (күні, уақыты, сабақтарды өткізу нысандары мен әдістері) тиісті әскери қолбасшылық органының (ҰҰ Бас қолбасшылығы, өңірлік қолбасшылық, әскери бөлім, академия) бірінші басшысы (штаб) айқындайды, кәсіби және лауазымды, командирлік және жауынгерлік даярлық бойынша лауазымды тұлғалармен бір айға МҚД сабақ кестесі жасалады.

106. Тексеру, қорытынды және бақылау тексерулері, бақылау сабақтары кезеңінде МҚД бойынша білім 4 балдық жүйе бойынша оқу жылының басынан бастап оқытылатын МҚД тақырыптары көлемінде бағаланады: "өте жақсы", "жақсы", "қанағаттанарлық", "қанағаттанарлықсыз".

107. Білім деңгейін тексеру үшін тестілеу түрінде тест тапсырмалары және қосымша сұрақтар тізбесі пайдаланылады.

Тест тапсырмаларын (20-30 сұраққа арналған жазбаша нұсқа), қосымша сұрақтар тізбесін, тексеруді жүзеге асыратын әскери басқару органы дайындайды.

Тексеру кезінде тыңдаушылардың жауаптары жазбаша түрде ресімделеді. Қабылдаушы қосымша сұрақтар қоюға құқылы, оған тыңдаушы ауызша жауап береді.

108. Бұл ретте тағылымдамадан өтушілер үшін жеке бағалар анықталады:

"өте жақсы" – тест тапсырмасы мен қосымша сұрақтардың 90 пайызынан көп дұрыс жауап берді;

"жақсы" – тест тапсырмасы мен қосымша сұрақтардың 80 пайызынан көп дұрыс жауап берді;

"қанағаттанарлық" – тест тапсырмадағы сұрақтардың 50 пайызынан көп дұрыс жауап берді, қосымша сұрақтарға толық жауап бере алмады;

"қанағаттанарлықсыз" – тест тапсырмасындағы сұрақтардың 50 пайызынан азына дұрыс жауап берді, қосымша сұрақтарға жауап бермеді.

109. Оқу топтары (бөлімшелер, әскери бөлімдер) бойынша бағалар әскери қызметшілерді жеке бағалау негізінде белгіленеді:

"өте жақсы" - сынақтан өткен әскери қызметшілердің кемінде 90 пайызы оң баға алды, оның кемінде 60 пайызы - "өте жақсы";

"жақсы" - сынақтан өткен әскери қызметшілердің кемінде 80 пайызы оң баға алды, оның кемінде 60 пайызы - "өте жақсы" және "жақсы";

"қанағаттанарлық" - сынақтан өткен әскери қызметшілердің кемінде 80 пайызы оң баға алды;

"қанағаттанарлықсыз" – "қанағаттанарлық" деген бағаны анықтау шарттары орындалмаған жағдайда.

110. Тестілеуді (жазбаша сауалнаманы) журналда баға қоя отырып, әрбір оқытылатын тақырыптан кейін әскери қызметшілердің оқу материалын меңгеру дәрежесін анықтау мақсатында МҚД топтарының жетекшілері де пайдаланады.

Параграф 4. ҰҰ жеке тәрбие жұмысын ұйымдастыру

111. ЖТЖ – командирлердің (бастықтардың) барлық санаттарының негізгі жарғылық міндеттерінің бірі және әскери ұжымдарда салауатты моральдық-психологиялық ахуал жасауға, әскери тәртіп пен заңдылықтың, тәртіп бұзушылықтың алдын алуға, әскери қызметшілерді жоғары адамгершілік және мәдени қасиеттерге тәрбиелеуге, олардың кәсібилігі мен әскери қызмет міндеттерін орындауға жауапкершілігін арттыру бағытталған, бағыныстыларды тәрбиелеудің негізгі нысаны.

112. ЖТЖ негізінде тәрбиеленушіге жеке қарым-қатынас принципі жатыр. Оның орындалуына жауапкершілік әскери қызметкерлердің тікелей және аға басшыларына жүктеледі.

113. ЖТЖ тиімді таңдау және қолдану мақсатында әскери қызметшілердің жеке, әлеуметтік және моральдық-психологиялық ерекшеліктерін, мінез-құлқын, мүдделерін, мотивтерін, тілектерін, құндылықтарын, мінез-құлық себептерін зерделеудегі командирлердің (бастықтардың) тұрақты және жүйелі жұмысы, сондай-ақ тәрбиелеудің әдістері мен түрлерін меңгеруі ықпал етеді.

114. ЖТЖ принципінің басты қағидаты болып - командирдің (бастықтың) бағыныштының тәрбиесіне, тәртібіне, әлеуметтік, идеологиялық және саяси дайындығына, бағыныштылардың оған деген сеніміне, оның үздіксіз жүргізетін жеке жұмысы арқылы қол жеткізуі болып табылады.

115. Жеке жұмыс қағидаттарын пайдалана отырып, командир (бастық) келесідей мүмкіндіктерге ие болады:

1) әскери қызметшілердің мінез-құлқының мотивтерін, олардың әрқайсысының қызметтік міндеттеріне, әріптестеріне, өзіне деген қатынасын анықтау, қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындау сезіну деңгейін анықтау;

2) жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайы туралы ақпаратты зерделеу және талдау және болжам жасау;

3) әскери қызметшілердің жеке психологиялық ерекшеліктерін, олардың рухани және дене дамуын ескеру;

4) әскери ұжымдағы моральдық-психологиялық ахуалға ықпал ету, микротоптардағы бейресми жетекшілерді анықтау, олармен жұмысты ұйымдастыру;

5) әскери қызметшілер арасындағы жанжалды жағдайларды дер кезінде болжау және алдын алу;

6) әрбір әскери қызметшінің бойында әскери борышын адал атқару үшін жеке жауапкершілік сезімін, тәртіпті, әріптестерімен жоғары моральдық қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру үшін оларға әсер етудің ең тиімді әдістерін, нысандары мен құралдарын дұрыс таңдауға;

7) Ұлттық ұлан академиясына, оқу-жаттығу бөліміне оқуға кандидаттарды жақсырақ іріктеу;

8) әскери қызметшілерді қызметте негізді түрде ауыстыру, әскери қызметшілерді әртүрлі кезекшіліктерге іріктеуді жүзеге асыру;

9) әскери қызметшілердің отбасындағы әлеуметтік жағдайды зерделеу, олардың жеке ұзақ мерзімді мақсаттары мен жоспарларын білу;

10) әскери қызметшілерге жеке ықпал ету әдістерін түзету мақсатында оқу процесінде қол жеткізілген нәтижелерді талдау.

116. Жеке тәрбие жұмысының негізгі мазмұны:

1) бөлімдердің, бөлімшелердің қызметтік-жауынгерлік қызметінде әскери қызметшілердің жеке, дара қасиеттерін зерделеу және есепке алу;

2) жеке құрамда Қазақстан азаматының патриоттық қасиеттерін, еліміздің Конституциясы мен заңдарын құрметтеуге, оларды мүлтіксіз сақтауға тәрбиелеу; әскери борыш пен әскери антқа адалдық;

3) тәртіп пен жауапкершілікті, Ұлттық ұлан қатарында қызмет етуді мақтан тұтуды, әскери қызметтің қиындықтарына төзе білуді, қырағылықты, батылдық пен табандылықты, адалдық пен мызғымастықты, бастамашылдық пен табандылықты, белсенді өмірлік ұстанымды қалыптастыру.

117. ЖТЖ міндеттері:

қалыптастырушылық (тәрбиелік): әскери қызметшінің мақсаты бойынша функционалдық міндеттерін ойдағыдай орындау үшін қажетті жеке қасиеттерді мақсатты түрде қалыптастыруды қамтамасыз етеді;

жұмылдыру: әскери қызметшінің санасында оның немесе әскери ұжымның алдында тұрған мақсаттарға жету көңіл-күйін қалыптастыруға ықпал етеді;

дамытушылық: әскери қызметшіге жоғары адамгершілік тұлғаны одан әрі дамытуға көмектесу, интеллектуалдық, физикалық және басқа да жеке қасиеттерін оң өзгерту мүмкіндігін беру;

профилактикалық: заңға саналы түрде бағынуға ұмтылуды қалыптастыру, мінез-құлықтағы ауытқуларға жол бермеу және алдын алу;

түзетуші: әскери қызметшінің жеке басының жеке жағымсыз қасиеттерін жоюмен байланысты.

118. Тікелей бағынысты жеке құраммен жеке тәрбие жұмысын барлық командирлер (бастықтар) жүргізеді, бұл ретте:

сарбаздармен - бөлімше командирлері, взвод командирлері, рота командирлерінің ТжӘҚЖ бойынша орынбасарлары;

сержанттармен (старшиналармен) – рота командирлері және олардың ТжӘҚЖ жөніндегі орынбасарлары;

взвод командирлерімен – батальон командирлері және олардың орынбасарлары;

роталардың, батальондардың командирлерімен және олардың орынбасарларымен - құрамалардың, әскери бөлімдердің командирлері және олардың орынбасарлары.

бөлімдердің келісімшарты бойынша офицерлермен және әскери қызметшілермен – құрамалардың, әскери бөлімдердің командирлері және олардың орынбасарлары (бағыттары бойынша), бөлімдердің (бөлімдердің, бөлімдердің, қызметтердің, топтардың) бастықтары;

құрамалар мен әскери бөлімдер командирлерімен және олардың орынбасарларымен – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы, өңірлік қолбасшылықтардың қолбасшылары және олардың орынбасарлары (бағыттары бойынша), Жоғарғы қолбасшылықтың бас басқармаларының (бөлімдерінің) бастықтары ;

өңірлік қолбасшылықтардың қолбасшыларымен, академия бастығымен және олардың орынбасарларымен (бағыттары бойынша) – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы және оның орынбасарлары (бағыттары бойынша).

119. ЖТЖ-ға командирлермен (бастықтармен) қатар психологтар, тәлімгерлер, ҰҰ ардагерлері тартылады.

Әскери қызметке жаңадан шақырылған, әскери бөлімге келген немесе қызметке жаңадан тағайындалған әскери қызметшілерге, жас офицерлер мен жаңадан тағайындалған сержанттарға, сондай-ақ теріс қылықтарға бейім, жанұялық жағдайы қолайсыз көп балалы отбасыларға ерекше назар аударылады (күнделікті өмірдегі қиындықтар және материалдық қиындықтары бар, соның ішінде банктік несиелері бар).

ҰҰ Академия курсанттарымен ЖТЖ әскери басқару органдарының командирлері (бастықтары), оқытушылары және басқа да тұлғаларымен жүргізіледі. Оқуда қиындықтарға тап болған, үйленген, бала тәрбиелеп отырған, әскери тәртіпті бұзған,

оқуын мерзімінен бұрын тоқтатуға ниет білдірген курсанттарға ерекше назар аударылады.

Әскери қызметке шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілермен ЖТЖ-ны: әскерге шақыру учаскелерінде іріктеу – зерделеу бөлімшесінің лауазымды адамдары, командирлер (тікелей және тікелей бастықтар), карауыл және әскери жасақ бастықтары (жауынгерлік қызмет кезінде), психологиялық қызмет мамандары (оқу және динамикалық бақылаулар кезінде), медицина қызметкерлері (емдеу кезінде), ҰҰардагерлері.

Мына әскери қызметкерлерге ерекше назар аударылады: бөлімшеден оқшауланып әртүрлі тапсырмаларды орындайтын; ЖОО-на түсетін әскери бөлімдерді даярлау бойынша оқуға іріктеліп алынған кандидаттар; психологиялық-педагогикалық қадағалауды талап ететіндер (ерлі-зайыптылар, балалары бар, әскери тәртіпті бұзғандар , сондай-ақ әскерге шақырылғанға дейін құқық бұзушылық жасағандар, ішкі істер органдарына жеткізілгендер, есірткі заттарды медициналық емес пайдалануға жол бергендер, толық емес отбасында немесе ата-анасыз тәрбиеленген резервке шығарылуға жататын психологтың психодинамикалық қадағалауы бар).

120. ЖТЖ әскери қызметшінің жеке басының жеке ерекшеліктерін ол орындайтын жауынгерлік тапсырмалармен тығыз байланыста ескере отырып, педагогика және психология ұсынымдарын пайдалану негізінде жүзеге асырылады.

121. Әскери қызметшінің жеке басын зерделеу отыра ЖТЖ жүргізу, тәрбиелік ықпал етудің тиімді нысандары мен әдістерін таңдау негізі болып табылады.

122. Командир (бастық) әрбір жауынгердің мінез-құлықтағы (мәдениеттегі, этикадағы, сөйлеудегі, қарым-қатынастағы, қарым-қатынастағы, қарым-қатынастағы, қызметтегі) рұқсат етілетін шекті (нормаларды) білуін қамтамасыз етеді.

Оның тиімділігі әрбір әскери қызметшінің жеке бас даралығын, психикасы мен жеке қасиеттерін терең білуде жатыр.

123. Жеке тәрбие жұмысының негізгі формалары:

1) байқау – әскери қызметшінің жеке психологиялық қасиеттерін, оның әскери ұжымдағы сыртқы және ішкі факторлардың әсеріне реакциясын, басқа әскери қызметшілермен, командирлермен және бағыныштылармен қарым-қатынасын зерттеу;

2) тәлімгерлік – жаңадан тағайындалған әскери қызметшілермен жүргізілетін жеке тәрбие жұмысының бір түрі. Бұл әскери қызметшілерді бейімдеу және кәсіби даярлық деңгейін көтеру, тәлімгердің басшылығымен қызметтік міндеттерін орындау, қызметтік және жауынгерлік іс-әрекет мәселелерінде көмек көрсету нысаны;

3) қызметтік нәтижелерін және оқу нәтижелерін, әскери тәртіп көрсеткіштерін талдау – әскери қызметшінің қызметтік және жауынгерлік қызметінің нәтижелерін, оның мінез-құлқын, олардың жеке тұлғаның ішкі жағдайына, әскери құрамадағы лауазымына әсерін зерттеу;

4) әріптестермен және командирлермен (бастықтармен) әңгімелесулер мен сауалнамалар, (дербес мінездемелерді талдау) – қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды бірлесіп орындау барысында қалыптасатын әскери жасақ мүшелерінің әскери қызметші туралы жеке пікірін зерделеу (қызмет көрсетуден тыс), күнделікті мәселелерді шешу;

5) туыстарымен хат алмасу – бұл нақты қорытындыларды айқындай отырып, әскери қызметшінің қызмет өткеру және әскери қызметке дейінгі қызметке орналасу шарттары туралы мәліметтері бар хаттарды, интернет-мессенджерлерде әскери қызметшінің туыстарымен хат алмасу;

6) Ұлттық ұлан әскерлерінің қызметіндегі және жеке өміріндегі маңызды оқиғалармен құттықтау (құрмет көрсету) - бұл әскери қызметшінің туған күнінде оның сіңірген еңбегі атап өтілетін, әскери қызметке құрмет көрсетілетін іс-шара; Құттықтаулар қызметтік жиналыстарда және сап алдында өткізіледі.

124. Командирлер (бастықтар) жеке жұмыс жоспарларына ЖТЖ іс-шараларын енгізеді.

125. Командирлер (бастықтар) жеке жоспарларында ЖТЖ жүргізу формаларын көрсетеді және жеке жұмыс ұйымдастырылатын адамның тегі мен аты-жөнін көрсетеді.

126. Бағынысты адаммен ЖТЖ өткізу нысаны алдында ұжымдағы моральдық-психологиялық ахуалға, әскери тәртіп пен заңдылықтың жай-күйіне, этикалық нормалардың сақталуына, өткен кезеңдегі орындаушылық және тәрбие жұмысының нәтижелеріне кешенді талдау жүргізіледі.

127. Лауазымды тұлғалар әңгімелесудің мазмұны, ЖТЖ қорытындылар мен ұсыныстар бойынша бағыныштылармен офицерлер құрамымен және келісімшарт бойынша әскери қызметшілермен, сондай-ақ мерзімді шақырылымдағы сарбаздармен әңгімелесу тізімдеріне осы Ереженің 11 қосымшасына сәйкес әскери қызметшінің жеке істеріне жазбалар әңгімелесу жазбалары және ұсыныстар жасайды.

Әңгімелесу парақтарындағы жазбалармен танысу құқығы әскери қызметшінің тікелей және тікелей бастықтарына ғана беріледі. Қалған лауазымды тұлғалар жоғары тұрған командирдің немесе оның ТжӘҚЖ жөніндегі орынбасарының рұқсатымен немесе нұсқауымен танысады.

128. Командир (бастық) бағынысты лауазымды тұлғаларға жеке тәрбие-тәрбие жұмысын ұйымдастыру және жүргізу бойынша міндеттер қояды, шешімдер қабылдау, жеке құрамды орналастыру, жауынгерлік даярлықты ұйымдастыру, әскери қызметшілерге қызметтік жүктемені бөлу кезінде оның нәтижелерін ескереді.

129. Командирдің ТжӘҚЖ орынбасары жеке жұмысты ұйымдастырады, әңгімелесуді өткізу тәртібін, уақыты мен орнын белгілейді, жоспарланған іс-шаралардың орындалуын бақылайды, тоқсанына кемінде бір рет командирге олардың орындалу барысы туралы баяндайды.

130. Жеке құраммен жеке тәрбие жұмысының жоспарлы ұйымдастыру шаралары құраманың, әскери бөлімнің, бөлімшенің тәрбиелік жұмыс жоспарында көрсетіледі.

131. ЖТЖ ұйымдастыру нәтижелері командирлердің (бастықтардың) жиналыстарында және әскери бөлімде қорытындыларды шығару кезінде қаралады. ЖТЖ талдауы осы Ережедегі 5-қосымшаға сәйкес есепке алынады.

132. ЖТЖ ұйымдастыру нәтижелері бойынша командирдің ТжӘҚЖ орынбасарлары командирлерге ЖТЖ өткізуді сапалы ұйымдастырғаны үшін лауазымды адамдарды көтермелеу немесе жазалау туралы ұсыныстар енгізеді.

133. Командирдің ТжӘҚЖ орынбасарлары тоқсанына кемінде бір рет жеке құраммен ЖТЖ жағдайына талдау жасайды, бөлімшелердің лауазымды тұлғаларын осы жұмыстың теориясы мен тәжірибесіне оқытады, озық тәжірибені жинақтайды және таратады, әрбір командирдің ЖТЖ ұйымдастыруға қойылатын талаптарды сапалы орындауына қол жеткізеді.

134. ЖТЖ нәтижелері қызметтік-жауынгерлік қызметті моральдық-психологиялық қамтамасыз ету, жауынгерлік, күзет және ішкі қызметтерге жеке құрамды орналастыру, жауынгерлік даярлықты ұйымдастыру, әскери қызметшілерге қызмет жүктемесін бөлу туралы шешім қабылдау кезінде ескеріледі.

135. Жеке тәрбие жұмысын ұйымдастырудың лауазымды тұлғаларын оқыту оқу-әдістемелік кеңестер барысында, біліктілікті арттыру курстарында, сондай-ақ командирлік және жауынгерлік даярлық жүйесінде жүзеге асырылады.

Параграф 5. Мәдени-демалыс жұмыстарын ұйымдастыру және тәрбиенің техникалық құралдарымен қамтамасыз ету

136. Мәдени-демалыс жұмысы ҰҰ-дағы тәрбие жұмыстың кешенінің бір бөлігі болып табылады. Ол өзінің жұмысын басқа салаларымен тығыз бірлікте және үйлестіруде жүзеге асырады, олардың ең маңыздысы әскери қызметшілерге идеологиялық, әскери-патриоттық, әскери-адамгершілік және эстетикалық тәрбие беру болып табылады.

137. ҰҰ-дағы мәдени-демалыс жұмыстарының әртүрлі нысандары, әдістері, күштері мен құралдары бар, оларды шебер пайдалану әскери қызметшілерде қажетті эстетикалық, моральдық, жауынгерлік және психологиялық қасиеттерді қалыптастыруға, олардың рухани-эмоционалдық жағдайын сақтауға ықпал етеді, және оларды міндеттерді табысты шешуге жұмылдыру.

138. Мәдени-демалыс жұмысының негізгі міндеттері:

әскери қызметшілерге мәдени-эстетикалық тәрбие беру, оларды әлемдік және ұлттық мәдени құндылықтармен таныстыру;

мәдени білім беру және әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің мәдени қажеттіліктерін қанағаттандыру;

жеке құрамның эмоционалдық-рухани жай-күйін қалыптастыру, қойылған міндеттерді табысты шешуге және әскери тәртіп талаптарының тұрақты орындалуына ықпал ету;

әскери қызметшілердің бос уақытын ұйымдастыру, стресстік жағдайларды жою, қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындағаннан кейін әскери қызметкерлердің рухани күшін қалпына келтіру;

139. Әскери басқару органдарында мәдени-демалыс жұмыстарын ұйымдастыру нысандары мен әдістерінің жүйесіне мыналар жатады:

- 1) жеке құрамға теле, радио, кино және бейне қызметтер көрсету;
- 2) әскерлерді әдебиетпен және мерзімді басылымдармен қамтамасыз ету;
- 3) кәсіптік және көркемөнерпаздар ұжымдарының, мәдениет қайраткерлерінің, спортшылардың, үгіт-насихат және шығармашылық топтардың қойылымдарын ұйымдастыру;
- 4) жеке құрамның демалуына ықпал ететін және рухын көтеретін бұқаралық мәдени-спорттық-сауықтыру іс-шараларын өткізу;
- 5) активпен әдістемелік жұмыс;
- 6) ҰҰ Орталық мұражайына, әскери бөлімдердің тарих және әскери (жауынгерлік) даңқы бөлмелері, көрме жұмыстары, тақырыптық көрмелер ұйымдастыру үшін материалдар жинау;
- 7) туған өлкенің тарихи және киелі жерлеріне экскурсиялар.

140. Мәдени-демалыс жұмысының негізгі құралдарына мыналар жатады:

- 1) мәдениет үйлері;
- 2) мәдени-демалыс орталықтары, клубтар;
- 3) жылжымалы ақпараттық кешендер;
- 4) әскери мұражайлар;
- 5) әскери бөлімдердің тарих және әскери (жауынгерлік) даңқ кабинеттері.

141. Мәдени-демалыс жұмыстары әскери басқару органдарын даярлауды, оқу үдерісін және әскери басқару органдары шешетін міндеттерді жоспарлау құжаттарында жеке бөлімде көрсетіледі.

142. Әскери қызметке дайындалу және өткізу кезеңінде жедел-жауынгерлік даярлық, карауыл қызметтері, оларды моральдық-психологиялық, оның ішінде мәдени және бос уақытын қамтамасыз ету жоспарланады.

143. Әскери бөлімдердің мәдени-демалыс орталықтары мен клубтарындағы мәдени-демалыс жұмыстары перспективалық және ағымдағы жоспарлар негізінде жоспарланады және ұйымдастырылады. Олар әскери басқару органдарының жеке құрамын оқыту және тәрбиелеу міндеттерін ескере отырып әзірленеді.

144. Әскери қалашықтардың, әскери басқару органдарының аумақтарында әскери-патриоттық көрнекі үгіт құралдарын пайдалану мәдени-демалыс жұмыстарын

ұйымдастыру жүйесінің әскери қызметшілерге адамгершілік және эстетикалық тәрбие беру элементтерінің бірі болып табылады.

145. Жеке құрам далалық сабақтар мен оқу-жаттығуларға шыққан кезде бөлімшелер көрнекі үгіттің марштық жиынтығымен жабдықталады.

146. ҚР ҰҰ баспаханаларын білім берудің техникалық құралдарымен және мәдени-ағарту мүліктерімен, полиграфиялық жабдықтардың жинақтарымен қамтамасыз ету Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің бұйрығымен бекітілген Жабдықтау нормаларына сәйкес 2015 жылғы 20 сәуірдегі № 375 "Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының техникалық тәрбие құралдарының және басқа да мәдени-ағарту мүлкінің, әскери газеттер мен журналдар баспаханаларының полиграфиялық жабдықтар жиынтықтарының заттай нормаларын бекіту туралы" жүзеге асырылады (№ 12411 нормативтік құқықтық актілер мемлекеттік тіркеу реестріне тіркелді).

147. Білім берудің техникалық құралдары мен мәдени-ағарту мүлкін, баспаханалардың баспа техникасы жинақтарын есепке алу және есептен шығару Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 18 мамырдағы № 403 бұйрығымен бекітілген "Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің жедел басқаруында әскери мүлкі бар әскери-тергеу органдары мен Ұлттық ұланның әскери мүлкін есепке алуды және есептен шығаруды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулыққа" сәйкес жүзеге асырылады (№ 20684 нормативтік құқықтық актілер мемлекеттік тіркеу реестріне тіркелді).

Параграф 6. ҰҰ әлеуметтік-құқықтық жұмыстарды ұйымдастыру

148. Әлеуметтік-құқықтық жұмысты ұйымдастыруды қызметтік міндеттеріне сәйкес әскери басқару органдарының бастықтары және олардың тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарлары (көмекшілері), құқықтық мәселелер жөніндегі көмекшілері, әскери басқару органдарының (департаменттерінің, бөлімшелерінің, қызметтерінің) офицерлері қамтамасыз етеді.

149. Әлеуметтік-құқықтық жұмыс құралдарына әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті нығайту, сондай-ақ әскери қызметшілерге әлеуметтік кепілдіктерді қамтамасыз ету мәселелері бойынша әдістемелік құралдар (брошюралар, буклеттер, жадынамалар), бөлімшелердегі құқықтық білім бұрыштары, деректі фильмдер мен айдарлар, әскери әлеуметтік тақырыптағы бұқаралық ақпарат құралдары, көрнекі ақпарат құралдары, білім берудің техникалық құралдары жатады.

150. Әлеуметтік-құқықтық жұмыс шараларын іске асыру әскери қызметшілердің санасына қолайлы әскери құрамалардағы моральдық-психологиялық ахуалды сақтау мүддесінде, ҚР ҰҚ-дағы әскери тәртіп пен құқық тәртібінің деңгейінде тәрбиелік ықпал ету нысандарының, әдістері мен түрлерінің бірлігі мен бірізділігін қамтамасыз ететін кешенді жүйелі көзқарасты көздейді.

151. Әлеуметтік-құқықтық жұмысқа мыналар жатады:

- 1) әскери-әлеуметтік жұмыс;
- 2) әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті жоғары деңгейде ұстау бойынша жұмыс;
- 3) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмыс.

152. Әскери-әлеуметтік жұмыстың негізгі міндеттері:

- 1) әскери ұжымдардағы және әскери басқару мен басқаруды орналастыру аймақтарындағы қоғамдық процестердің дамуын зерделеу және болжау;
- 2) әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қорғау деңгейін анықтау;
- 3) әскери қызметшілерді мемлекеттік әлеуметтік саясат және әскери қызметшілерді әлеуметтік-құқықтық тәрбиелеу мәселелеріне бағдарлау;
- 4) әскери қызметшілерді және олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қорғауды жүзеге асыру жөніндегі басқарушылық шешімдерді әзірлеу, қабылдау және олардың орындалуын ұйымдастыру;
- 5) әскери қызметшілерге жеке әлеуметтік көмек көрсету;
- 6) қол астындағыларды әлеуметтік қорғауды жүзеге асыру бойынша командирлерді (бастықтарды) қызметтің құқықтық негіздеріне оқыту;
- 7) әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік мәселелерін қарау;
- 8) әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік проблемаларын тиімді шешу мақсатында мемлекеттік органдармен және жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен, қоғамдық бірлестіктермен өзара іс-қимылды қолдау.

153. Әскери басқару органдарында әскери қоғамдық жұмысты ұйымдастырудың негізгі нысандарына мыналар жатады:

- 1) әскери қызметшілерге үстемеақылардың белгіленген нормаларының толық жеткізілуін бақылауды жүзеге асыру;
- 2) әлеуметтік-құқықтық мәселелер бойынша жеке құрамға жеке және ұжымдық кеңес беру;
- 3) барлық санаттағы әскери қызметшілермен әлеуметтік-құқықтық тақырыптар бойынша сабақтар (дәрістер, ақпараттар, семинарлар, әңгімелер);
- 4) социологиялық сауалнамалар (сауалнамалар);
- 5) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмыс.

154. Әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмыс жоғары жауынгерлік әзірлікті және оларға жүктелген қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындауды, берік әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті, отбасын нығайту жөніндегі іс-шаралар кешенін қабылдау арқылы әскери қызметшілердің жоғары моральдық жағдайын қамтамасыз ету және ҰҰ әскери қызметшілерінің отбасындағы моральдық-психологиялық ахуалды бағалау және жақсарту мақсатында ұйымдастырылады.

155. Әскери қызметшілердің отбасымен жұмысты ұйымдастырудың міндеттері:

1) әскери қызметшілердің отбасындағы моральдық ахуалды зерделеу, әскери қызметшілердің моральдық-психологиялық жай-күйіне және олардың әскери қызмет өткеруінің сапасына және қызметтік және жауынгерлік міндеттерді орындауына теріс әсер ететін жағдайлар мен факторларды анықтау;

2) әскери қызметшілердің отбасыларына консультативтік, психологиялық, әлеуметтік-құқықтық және өзге де қажетті көмек көрсету;

3) туындаған проблемалық мәселелерді шешуде уақтылы шаралар қабылдау жөнінде қолбасшылыққа ұсыныстар әзірлеу.

156. Әскери қызметшілердің отбасымен жұмыстың тиімділігіне қол жеткізіледі:

1) заңдылықты, әскери тәртіпті және құқықтық тәртіпті сақтау бойынша қолбасшылықтың профилактикалық іс-шараларының міндеттерімен әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жүргізілетін іс-шараларды үйлестіру;

2) жергілікті атқарушы органдармен, кіші командирлер кеңесімен, әйелдер кеңесімен, бөлімнің активімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

3) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен түсіндіру, тәрбие, консультативтік және мәдени жұмыстарды жүргізуге әскери бөлімнің (академияның) лауазымды адамдарын тарту;

4) ынталандырудың және әлеуметтік қолдаудың әртүрлі нысандарын пайдалану, орынды және шығармашылық бастаманы дамыту және көтермелеу;

5) ведомстволық, облыстық және республикалық бұқаралық ақпарат құралдарында әскери қызметшілердің отбасыларымен жүргізілетін жұмыстарды жариялау.

157. Әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмысты ұйымдастыру бойынша ТжӘҚЖ органдары лауазымды адамдарының қызметі, әскери басқару органдарының басшылығымен, ротаға дейінгі (оған теңестірілген) әскери бөлімдердің (академияның) қолбасшылығымен бірлесіп, әскерлердің өмір сүру жағдайларын, өмірі мен ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

158. Әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмысты ұйымдастыру жөніндегі ТжӘҚЖ органдары лауазымды адамдары қызметінің негізгі бағыттары:

1) командирлерге (бастықтарға), тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс органдарына әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің жоғары моральдық-іскерлік және рухани-адамгершілік қасиеттерін, отбасылық мәдениеті мен мінез-құлық әдебін қалыптастыруда көмек көрсету;

2) ҰҰ әскери қызметтің беделі мен имиджін арттыру, әскери қызметшілердің отбасы мүшелерінде Отанды қорғау мамандығына деген мақтаныш пен құрмет сезімін ояту;

3) әскери ұжымдарда салауатты моральдық ахуалды қалыптастыру үшін әскери отбасыларды психологиялық қолдау және жинау;

4) зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет саясатын, ұлтаралық және конфессияаралық келісім негіздерін, деструктивті және радикалды идеологияның мәнін түсіндіру мақсатында әскери қызметшілерді және олардың отбасы мүшелерін діни сауаттандыру;

5) көп балалы және жас отбасыларға, қаза тапқан әскери қызметшілердің отбасыларына және халықтың әлеуметтік осал топтарына әртүрлі әлеуметтік, отбасылық және тұрмыстық мәселелерді шешуге көмек көрсету;

6) әскерилер отбасыларының бос уақытын ұйымдастыру, жағымды әдет-ғұрыптарды, дәстүрлер мен әскери жоралғыларды насихаттау, салауатты өмір салтын насихаттау, халық шығармашылығына, көркемөнерпаздар қызметіне тарту;

7) әскери қызметшілердің балаларын әскери-патриоттық тәрбиелеу, оқыту, демалысын және бос уақытын ұйымдастыру, олардың шығармашылық қабілеттерін ашу, сондай-ақ әскери қызметшілердің балаларын орындармен қамтамасыз ету мәселелері бойынша жалпы білім беретін және мектепке дейінгі мекемелермен өзара іс-қимыл жасау;

8) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерін әскери қалашықтарды, көшелерді, тұрғын үйлерді, жатақханаларды, спорт және ойын алаңдарын абаттандыруға тарту;

9) алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу мүддесінде жергілікті атқарушы органдармен, қоғамдық бірлестіктермен өзара іс-қимыл жасау.

159. Әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмысты ұйымдастырудың негізгі принциптері:

1) жеке және сараланған тәсілдер;

2) жеке ақпараттың құпиялылығын сақтау;

3) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен өзара сыйластық, келісім және достық негізінде тұрақты және сенімді қатынастар орнату;

4) әлеуметтік әріптестік, гендерлік теңдік, сындарлы өзара іс-қимыл және озық тәжірибе алмасу қағидаттарын дамыту.

160. Әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмыстың негізгі нысандарына мыналар жатады:

1) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен түсіндіру және психологиялық және әлеуметтік жұмыстарды (тәрбие, профилактикалық және құқықтық сипаттағы әңгімелер мен лекциялар, жеке сұхбаттар, әлеуметтік сауалнамалар, анонимді сауалнамалар, тренингтер, консультациялар және бейресми қарым-қатынас нысандары) жүргізу арқылы әскери қызметшілер отбасындағы моральдық-психологиялық ахуалды зерделеу;

2) тұрғылықты жерінің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын, моральдық-психологиялық ахуалын, отбасылық қатынастар саласындағы проблемалардың бар-жоғын зерделеу мақсатында әскери қызметшілердің отбасыларына бару;

3) әскери қызметшілердің отбасы мүшелері мәселелері бойынша жұмыс жүргізетін лауазымды тұлғалармен нұсқаулық-әдістемелік жиын (сабақ) өткізу (әскери бөлімдерді аралап);

4) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жергілікті атқарушы және құқық қорғау органдарының, банк секторының өкілдерін шақыра отырып, қолбасшылықтың қатысуымен сұрақ-жауап кештерін, кездесулер өткізу;

5) патриоттық, рухани-адамгершілік және отбасылық құндылықтарды нығайту мақсатында түрлі идеялық-гуманитарлық бағыттағы тақырыптық кештер;

б) әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен әскери бөлім аймағында "Ашық есік күнін" өткізу, "Ерлік сабақтары", "Патриотизм сабақтары", дөңгелек үстелдер, пікірсайыстар, кездесулер, көркемөнерпаздар байқаулары, кештер-портреттер өткізу және алдыңғы қатарлыларға құрмет көрсету, жауынгерлердің отбасы мүшелерін тарта отырып демалыс кештерін, офицерлік балдарды, экскурсияларды, қайырымдылық және еске алу іс-шараларын, спорттық іс-шаралар мен жарыстарды, театрландырылған қойылымдар мен концерттерді, балалар ертеңгілігін ұйымдастыру.

161. Әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті жоғары деңгейде ұстаудың негізгі міндеттері:

1) әскери қызметшілер арасындағы құқық бұзушылықтардың, қайғылы оқиға мен жарақаттанудың алдын алу, олардың мүлтіксіз сақтауы, әскери қызметтің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сондай-ақ командирлердің (басшылар) тәртіптік практиканы дұрыс өткізуін жүзеге асыру;

2) нақты деректер негізінде әскери қызметшілердің мінез-құлық деңгейін объективті анықтау, әскери қызметшілерді тәртіпке баулудағы лауазымды тұлғалардың жұмысын бағалау;

3) командирлерге (бастықтарға), сондай-ақ әскери бөлімдерде (академияларда) жұмыс істейтін комиссияларға жеке құраммен профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру бойынша әдістемелік және практикалық көмек көрсету;

4) кадрларды даярлау, іріктеу және орналастыру, құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі ұйымдастыру қызметінің озық тәжірибесімен лауазымды тұлғаларды таныстыру және тәжірибеге енгізу.

162. Әскери тәртіп пен құқықтық тәртіпті жоғары деңгейде ұстау жөніндегі жұмыс мынадай жұмыс түрлерін іске асыру арқылы ұйымдастырылады және жүзеге асырылады:

1) әскери басқару органдарында қолданыстағы заңнаманың негізгі ережелерінің және құқық бұзушылықтардың алдын алу және ескерту жоспарларының орындалуына тексерулер жүргізу;

2) әскери тәртіп пен құқықтық тәртіптің жай-күйін есепке алуды, талдауды, бағалауды және қорытындылауды ұйымдастыру;

3) бағыныстағы әскери бөлімдердегі (академиядағы) әскери тәртіп пен құқықтық тәртіптің (әскер қызметі) жай-күйі туралы лауазымды адамдардың баяндамалары, мәлімдемелері, жедел қорытындылары.

Параграф 7. ҰҰ психологиялық жұмысты ұйымдастыру

163. ҰҰ-да психологиялық жұмыс жеке құрамның мақсатына сай міндеттерді орындауға психологиялық дайындығын қалыптастыру мақсатында ұйымдастырылады және жүргізіледі.

164. Психологиялық жұмыс жауынгерлік даярлық пен қызметтік-жауынгерлік жағдайларда әскери қызметшінің психикасының тұрақты, сенімді және адекватты жұмыс істеуін қамтамасыз етуге, әскери қызметшінің психикалық дамуының ерекшеліктерін және әскери құрамалардағы әлеуметтік-психологиялық процестерді зерделеуге, сондай-ақ әскери қызметшінің мінез-құлқы ауытқуының әртүрлі нысандары мен түрлерінің алдын алу ретінде бағытталған.

165. ҰҰ психологиялық жұмыстың негізгі бағыттары:

- 1) әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалау;
- 2) әскери қызметшілерді кәсіби-психологиялық іріктеу;
- 3) әскери қызметшілерді әлеуметтік-психологиялық зерттеу;
- 4) психологиялық көмек көрсету, әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің психикалық денсаулығын сақтау және нығайту;
- 5) әскери қызметшілерді психологиялық дайындау;
- 6) қызметтік-жауынгерлік қызметті психологиялық тұрғыдан жетелеу;
- 7) әскери қызметшілердің девианттық мінез-құлқының (суицидтік мінез-құлық, құмар ойындар, нашакорлық, маскүнемдік) алдын алу.

166. Психологиялық жұмысты лауазымды адамдар ұйымдық-басқару қызметі, әскери қызметшілерді тәрбиелеу және оқыту шеңберінде жүзеге асырады. Психологиялық жұмысты ұйымдастыру кезінде пайдаланылатын құжаттар осы Ережедегі 13-қосымшаға сәйкес орындалады.

167. Ұлттық ұландағы психологиялық жұмысқа жалпы басшылықты Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының Тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстары Бас басқармасы жүзеге асырады.

168. Психологиялық жұмыс міндеттерін шешу кезінде Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстар жөніндегі орынбасары бекіткен жеке құрамды зерделеудің психологиялық әдістері мен құралдары қолданылады.

Психологиялық жұмыстағы жүйелілік осы Ережедегі 14-қосымшаға сәйкес күнделікті, апталық, айлық, тоқсандық, жартыжылдық, жыл сайынғы негізгі іс-шаралар тізбесін міндетті түрде орындауды білдіреді.

169. Психологиялық жұмыстың нәтижелері туралы есеп беріледі:

әскери бөлімдер үшін тоқсанына бір рет өңірлік қолбасшылыққа ұсынылады; өңірлік қолбасшылықтар үшін жарты жылда бір рет Тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс бас басқармасына.

Есептер осы Ережедегі 15-қосымшадағы форма бойынша ұсынылады.

170. Әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын жақсарту бойынша атқарылған жұмыстар туралы апта сайынғы есеп осы Ереженің 16-қосымшасына сәйкес нысан бойынша жұмыс аптасының соңында ұсынылады.

171. Әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалау әскери қызметшілердің жеке қасиеттерін диагностикалау және бағалау және олардың қызметтік және жауынгерлік қызметтегі табыстарын болжау мақсатында жүргізіледі.

172. Әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалауды психологиялық профильдегі мамандар, сондай-ақ әскери мамандықтардың мамандары ұйымдастырады және жүргізеді.

173. Әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалау мынадай міндеттерді шешеді:

1) әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын, сондай-ақ бейімдеу процесінің сипатын айқындайтын жеке тұлғаның қасиеттері мен сапаларын зерттеу;

2) қызметтік-жауынгерлік іс-әрекеттің қарапайым және қиын (төтенше және сыни) жағдайларындағы ықтимал мінез-құлық желісінің болжамы;

3) әскери қызметшілердің девианттық мінез-құлқының әртүрлі түрлері мен нысандарының дамуын болжау үшін қажетті ақпаратты алу;

4) қызметтік және жауынгерлік міндеттерді шешу, психологиялық дайындық процесін ұйымдастыру, әскери қызметшінің психологиялық тұрақтылық деңгейін арттыру үшін қажетті ақпаратты алу;

5) әңгімелесуді, жеке тәрбиелік және психокоррекциялық жұмысты тиімді ұйымдастыру мақсатында психологиялық байланыс орнату құралдарын таңдау үшін пайдалы ақпарат алу.

174. Әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалау (бөлімшелердің) топтарының құрамында және жекелей жүргізіледі.

Зерттеу барысында келесі әдістер қолданылады: құжаттарды талдау, жеке әңгімелесу, сауалнама, бақылау (визуалды психодиагностика), сұрақ-жауап, психологиялық диагностика сауалнамалар мен жобалық әдістерді пайдалана отырып, Ұлттық ұлан Тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс Бас басқармасының ұсыныстарымен анықталады.

175. Әскери қызметшілермен психологиялық диагностика шаралары жүргізіледі:

1) келісімшарт бойынша және офицерлер құрамымен – жылына 2 рет, аттестаттау кезеңінде, сондай-ақ командирлердің (бастықтардың) өтініші бойынша;

2) мерзімді шақырудағы әскери қызметшілер – жылына 2 рет оқу орталығының жұмысы кезінде, қызметке (экспресс-диагностика) түсу кезінде, сондай-ақ командирлердің (бастықтардың) өтініші бойынша.

176. Әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалау нәтижелері бойынша:

1) мынадай қорытындылардың бірі шығарылсын:

"бірінші кезекте ұсынылады" - бірінші санат;

"ұсынылады" - екінші санат;

"Шартты түрде ұсынылады" - үшінші санат;

"ұсынылмайды" - төртінші санат;

2) психологиялық мінездеме екі данада құрастырылады, осы Ереженің 10-қосымшасына сәйкес, нысан бойынша іс қағаздар (папкаларда) қалыптастырылып және әскери қызметшіні қызметтен босатқаннан кейін кемінде 1 жыл сақталуы тиіс.

3) бөлімше командирі рапортының негізінде әскери қызметшіні психологтың есепке алу жүзеге асырылады немесе әскери-дәрігерлік комиссияға немесе психикалық денсаулық орталығына жіберіледі, сондай-ақ осы Ереженің 11-қосымшасына сәйкес әскери қызметтен шеттетіледі.

177. ҚР ҰҰ әскери қызметшілерді, мерзімді шақырудағы әскери қызметшілерді, үміткерлерді кәсіби-психологиялық іріктеу (бұдан әрі – КПП) адамдардың белгілі бір әскери қызметті немесе мамандықты игеруге (ықтимал) жарамдылығын зерделеуге және бағалауға бағытталған мамандандырылған рәсім болып табылады.

178. КПП іс-шараларын іске асыру келесі негізгі міндетті шешуге мүмкіндік береді – ҰҰ академиясында (бұдан әрі – академия), оқу бригадасында табысты оқыту үшін қажетті психологиялық қасиеттер мен тұлғалық қасиеттерді бағалау және сол немесе басқа түрін жүзеге асыру. әскери қызмет немесе белгілі бір мамандық.

179. КПП-ді психология мамандары, сондай-ақ байланысты әскери мамандықтар бойынша мамандар ұйымдастырады және жүргізеді.

180. КПП процессіндегі әдіс ретінде Ұлттық тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс бас басқармасының ұсынымдарына сәйкес интеллект деңгейін, ойлау, есте сақтау, зейін және басқа да кәсіби маңызды және тұлғалық және кәсіби қасиеттерді зерттейтін стандартталған психодиагностикалық тестілеу әдістерін қолдану.

181. Кәсіби психологиялық іріктеу шаралары жүзеге асырылады:

1) Қорғаныс істері жөніндегі департаментіне мерзімді әскери қызметшілерді ҚР ҰҚК әскери қызметіне іріктеу кезінде – жылына 2 рет;

2) ҰҰ офицерлер, сержанттар және сарбаздар лауазымдарына келісім-шарт бойынша әскери қызметке кандидаттарды іріктеу кезінде – қызметке орналастыру барысында;

3) Әскери қызметшілерді оқуға іріктеу кезінде (оқу бригадасына, ҰҰ Академиясына, оларды Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттердің жоғары оқу орындарына оқуға жіберу кезінде) - оқу орындарына жинақтау кезеңінде;

4) әскери қызметшілерді жүргізуші лауазымдарында арман қарай қызметті өткеру үшін іріктеу кезінде – оқу пунктiнiң жұмысы басталмай тұрып немесе аяқталғаннан кейiн;

5) жоспарлы және жоспардан тыс аттестаттаудан өту кезінде, сондай-ақ жоғары лауазымдарға аттестаттау кезінде әскери қызметшілердi зерделеу;

182. КПП нәтижелерi бойынша:

1) мынадай қорытындылардың бiрi шығарылсын:

"бiрiншi кезекте ұсынылады" - бiрiншi санат;

"ұсынылады" - екiншi санат;

"Шартты түрде ұсынылады" - үшiншi санат;

"ұсынылмайды" - төртiншi санат;

2) ҰҰ қызметке әскери қызметшілердi, мерзiмдi шақырылымдағы әскери қызметшілердi және үмiткерлердi кәсiби-психологиялық iрiктеу нәтижелерi бойынша жалпы анықтама дайындасын.

183. Әскери ұжымдарды әлеуметтiк-психологиялық зерделеу психологиялық үйлесiмдiлiктi, ұйымшылдықты, әскери ұжымдардағы тұлғааралық қатынастардың сипаты мен ерекшелiктерiн зерттеуге бағытталған.

184. Әлеуметтiк-психологиялық зерттеуде келесi мiндеттер шешiледi:

1) шағын топтардағы (взвод, жасақ) әскери қызметшілер арасындағы тұлғааралық қатынастардың сипаты мен ерекшелiктерiн зерттеу;

2) әскери ұжымдағы психологиялық үйлесiмдiлiктi, ұйымшылдықты зерттеу;

3) әскери құрамды басқару мен басқарудың тиiмдiлiгiн арттыру мақсатында командирге баға беру және ұсынымдар әзiрлеу.

185. КПП психология профилiндегi мамандар, сондай-ақ аралас әскери мамандар ұйымдастырады және жүргiзедi.

186. Әскери ұжымдарды әлеуметтiк-психологиялық зерттеудiң негiзгi әдiстерiне бақылау, жеке әңгiмелесу, социометрия жатады, әлеуметтiк психологияның кез келген әдiстерi мен тәсiлдерi зерттеу мен практикалық мiндетке байланысты психологтың қалауы бойынша көмекшi әдiстер ретiнде пайдаланылуы мүмкiн.

187. Әскери жасақтарды әлеуметтiк-психологиялық зерттеу бойынша iс-шаралар жүргiзiледi:

1) жауынгерлiк қызметке енгiзiлуi ақталуы бойынша кез – жылына 2 рет;

2) командирлердiң (бастықтардың) сұранысы бойынша.

188. Әскери жасақтарды әлеуметтiк-психологиялық зерттеу нәтижелерi бойынша әзiрленедi:

1) осы Ереженiң 12-қосымшасына сәйкес нысан бойынша әскери құрамалардағы тұлғааралық қарым-қатынастардың психологиялық үйлесiмдiлiгi, ұйымшылдығы, сипаты мен сипаттамалары туралы қорытындысы бар анықтама.

2) моральдық-психологиялық ахуалды жақсарту, қолайлы тұлғааралық қарым-қатынасты қалыптастыру, командирлер мен бастықтардың басқару қызметін жетілдіру бойынша ұсыныстар.

189. Әскери қызметшілерге психологиялық көмек көрсету, психикалық денсаулығын сақтау және нығайту әскери қызметшілердегі әртүрлі психологиялық проблемалардың алдын алуға, олардың психикалық денсаулығын сақтауға, сондай-ақ олардың қызмет өткеруіне тиісті жағдай жасауға бағытталған.

190. Психологиялық көмекті ұйымдастыру, әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын сақтау және нығайту кезінде мынадай міндеттер шешіледі:

1) девианттық мінез-құлыққа бейім әскери қызметшілерді, сондай-ақ жүйке-психикалық тұрақтылығы төмен адамдарды анықтау және есепке алу, олармен психокоррекциялық және психо-кеңес беру жұмысын ұйымдастыру және оған мұқтаж басқа да әскери қызметшілерді;

2) әскери және медициналық психология тарауларының өзекті бөлімдері және психикалық гигиена, психопрофилактика мәселелері жөнінде әскери қызметшілерді психологиялық-санитариялық бойынша ағарту;

3) экстремалдық жағдайда немесе стресстік өмірлік оқиғада (ұзақ уақытқа созылған қолайсыз жағдайлар) қызметті атқарғаннан кейін айқын күйзеліс сипаты әскери қызметшінің психикалық белсенділігін қалпына келтіру.

191. Әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің психологиялық көмек көрсетудің, психикалық денсаулығын сақтаудың және нығайтудың негізгі әдістері: психологиялық тренинг, психикалық жаракатты көздің қозғалысы арқылы десенсибилизациялау (бұдан әрі - ПЖКҚД), когнитивтік мінез-құлық психотерапиясы (бұдан әрі - КМҚП) схемалық терапия, гипнотерапия болып табылады.

192. Психологтың әдеп кодексін басшылыққа ала отырып, өзінің кәсіби бағытына қарай психологиялық көмек көрсетудің басқа әдістерін қолдануға жол беріледі.

193. Психологиялық көмекті ұйымдастыру, әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын сақтау және нығайту мыналарды қамтиды:

1) әскери қызметшілердің девианттық мінез-құлықтың психопрофилактикасы – Тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс бас басқармасының ұсынымдарында көрсетілген алгоритм бойынша, сондай-ақ әскери бөлімдерге шығып алдын алу профилактикалық шараларды өткізу аясында (жылына 2 рет көктем және күз кезеңдерінде);

2) бақылаудағы әскери қызметшілермен жұмыс істеу кезінде, сондай-ақ командирлер мен бастықтардың жеке өтініші мен өтініші бойынша әскери қызметшілерге және олардың отбасы мүшелеріне күніне 2 рет психологиялық кеңес беру;

3) әскери қызметшілерді психологиялық тәрбиелеу – әскери психология бойынша сабақтар шеңберінде, "Психикалық гигиена және психопрофилактика апталығын" өткізу шеңберінде (жылына екі рет сәуірде және қазанда);

4) жауынгерлік қызметте эстремалдық жағдайларға ұшырағаннан кейін әскери қызметшілерді психологиялық оңалтудан өткізу;

194. Әскери қызметшілерге психологиялық көмек көрсетуді, психикалық денсаулығын сақтауды және нығайтуды тек психологиялық-медициналық профиліндегі мамандар жүзеге асырады. Әскери қызметшілермен психологиялық көмек көрсету бойынша атқарылған жұмыстарды есепке алу осы Ереженің 13-қосымшасына сәйкес бекітілген нысан бойынша жүзеге асырылады.

195. Психологиялық көмек көрсетудің кейбір іс-шаралары (психологиялық кеңес беру, түзету) аяқталғаннан кейін психолог психологиялық қолдау көрсетуі керек, оның ішінде:

1) психологтың есепте тұрған адамдардың мінез-құлқы мен қызметін ұдайы бақылауы;

2) қосымша психологиялық кеңес жүргізу;

3) әскери қызметшінің (командирлердің, қызметтестердің, олардың отбасы мүшелерінің, жақын туыстарының) әлеуметтік ортасына онымен мінез-құлық ережелері, психологиялық қолдау көрсету әдістері мен нысандары туралы нұсқаулық өткізу;

4) ұжымның әскери қызметшіде болған жеке өзгерістері бар тұлғаларды қабылдаулары мақсатында топтық тренингтік сабақтар өткізеді.

196. Жеке құрамның психологиялық дайындығы әскери қызметшілердің жоғары жүйке-психикалық, психологиялық және физикалық ауыртпашылыққа төтеп беру қабілетіне қол жеткізу және тікелей қауіп төнген жағдайда әрекет ете алу мақсатында ұйымдастырылады және жүзеге асырылады.

197. Психологиялық дайындық барлық лауазымды тұлғалармен жүргізіледі.

198. Психологиялық дайындықтың негізгі бағыттары:

1) психологиялық ағарту (әскери қызметшілерді міндеттері мен оларды орындау әдістері туралы, жауынгерлік қызмет қиындықтарын жеңу мүмкіндігі туралы ақпараттандыру);

2) әскери қызметшілерді белсенді практикалық әрекеттерге қосуға, нақты жағдайға жақын жағдайларда қажетті психологиялық қасиеттер мен күйлерді дамытуға бағытталған жауынгерлік даярлық пәндері бойынша сабақтар;

3) қызметтік-жауынгерлік іс-шараларды дайындау және өткізу кезінде психикалық өзін-өзі реттеу әдістерін меңгеру, психогендік күйлерді реттеу және өзін-өзі басқару дағдыларын қалыптастыру бойынша арнайы іс-шараларды өткізу;

199. Психологиялық дайындық процесінде шешілетін негізгі міндеттер:

1) жеке құрамда экстремалды ҚЖБ факторларына бейімділік пен психологиялық төзімділікті, сондай-ақ психикалық өзін-өзі реттеу дағдыларын қалыптастыру;

2) ҚЖБ процесінде әскери қызметшілер арасында жоғары белсенділік пен берілгендіктің ішкі көздерін құру;

3) әскери қызметшілердің барлық психикалық функцияларының кәсіби әлеуетінің көрсеткіштерін жетілдіру;

4) жеке құрамның әскери әріптестік, өзара көмек және өзара көмек көрсету дәстүрлері негізінде әскери жасақтардың жауынгерлік үйлесімділігін және әлеуметтік-психологиялық тұрақтылығын қалыптастыру;

5) жеке құрамның әскери білімді, дағдыны және жауынгерлік мінез-құлық дағдыларын тиімді жүзеге асыруы үшін алғышарттар жасау.

200. Психологиялық дайындық міндеттері әдістердің екі тобының көмегімен шешіледі: қызметтік және жауынгерлік іс-әрекеттің психологиялық факторларын модельдеу әдістері және психологиялық дайындықтың арнайы әдістері.

201. Психологиялық дайындықты жоспарлау жауынгерлік даярлық іс-шараларының бірыңғай кешенінде жүзеге асырылады.

202. Әскери қызметшілерді психологиялық дайындау жөніндегі іс-шаралардың алгоритмі, жоспарлауы және мазмұны әдістемелік ұсынымдарға сәйкес жүзеге асырылады.

203. Психологиялық дайындықтың нәтижесі жеке әскери қызметшілер мен бөлімшелердің жауынгерлік әзірлігі болып табылады.

204. Қабылданған іс-шаралардың мазмұны және әскери қызметшілердің психологиялық дайындығының нәтижелері бөлім командиріне хаттама түрінде (еркін нысанда) баяндалады.

205. Жауынгерлік кезекшілікті, жауынгерлік, қарауылдық және ішкі қызметті психологиялық қамтамасыз ету әскери қызметшілер психикасының жағымсыз факторлардың әсеріне психологиялық тұрақтылығын және тиімді жұмыс істеуін, қызметті атқару процесінде жеке құрамның кәсіби сенімділігін сақтауға бағытталған.

206. Жауынгерлік кезекшілікті, жауынгерлік, қарауылдық және ішкі қызметті психологиялық қамтамасыз ету міндеттері:

1) психикалық ауытқулары бар адамдардың қызмет өткеруіне жол бермеу;

2) қызметке түсетін кадрларды іріктеу және орналастыру бойынша ұсынымдар беру ;

3) қызмет өткеру уақытында күшейген психикалық күйзелісті бастан кешіретін әскери қызметшілерге психологиялық қолдау көрсету;

4) әскери қызметшілер психикалық жарақат алған жағдайда жеке психологиялық көмек көрсету;

5) қызметке қабылданған жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын бақылау;

б) әскери қызметшілердің онтайлы МСҚ-ын сақтау (демалуға және жұмылдыруға дайындық);

7) әскери қызметшілердің психикалық және дене күшін қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу.

207. Қызмет көрсетудің сапасы мен тиімділігін арттыру мақсатында бөлімше психологы әрбір оқу кезеңі басталғанға дейін:

1) қызмет мүддесінде психологиялық жұмыс жүйесін ұйымдастыру, ондағы бөлімше лауазымды тұлғаларының орны мен рөлі туралы басшылық құрамымен, бөлім командирлерімен, тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарларымен нұсқаулық-әдістемелік сабақ өткізеді;

2) әскери қызметшілерді қызмет өткеру кезінде және қызмет өткеру процесінде психикалық өзін-өзі реттеудің әдістері мен әдістерімен таныстыру және оқыту бойынша бөлімнің жеке құрамымен практикалық сабақ өткізеді;

3) бөлімше командиріне қызметке ұсынылмаған әскери қызметшілердің тізімдерін ай сайын береді. Осы тізімге енгізу себебі әскери қызметшілерде айқын жүйке-психикалық тұрақсыздықтың, қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды (бұдан әрі – ҚЖТ) орындауға кедергі келтіретін девианттық мінез-құлықтың әртүрлі нысандары мен түрлерінің болуы;

4) жеке құрамның қызмет ету барысындағы қызметіне психологиялық талдау жүргізеді және оның тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлейді.

208. Жауынгерлік кезекшілікті, жауынгерлік, қарауылдық және ішкі қызметті психологиялық қамтамасыз етудің негізгі әдістері мыналар болып табылады: стандартталған сынақ психодиагностикалық әдістері (экспресс-нұсқалар), бақылау, диагностикалық немесе түзетушілік әңгіме бойынша тестілеу әдістері.

209. Қызметті психологиялық қамтамасыз ету субъектілері командирлер (бастықтар), олардың ӘҚБ жөніндегі орынбасарлары, штаб, медицина қызметкерлері, психолог, қызмет басшылары және лауазымды адамдар болып табылады.

210. Жауынгерлік кезекшілікті, жауынгерлік, қарауылдық және ішкі қызметті психологиялық қамтамасыз ету үш кезеңде жүзеге асырылады: қызметке дайындық кезеңі, қызмет өткеру кезеңі: жауынгерлік қызметтен (қарауылдан) ауысқаннан кейінгі кезең.

211. Әскери қызметшілерді қызметтік психологиялық қамтамасыз ету кезеңдерінің мазмұны ТжӘҚЖ Бас басқармасының әдістемелік ұсынымдарымен айқындалады.

212. Әскери қызметшілердің девианттық мінез-құлқының алдын алу – Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің девианттық мінез-құлық фактілерінің алдын алу, оларды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою мақсатында жүргізілетін ұйымдастырушылық, психологиялық, медициналық, тәрбиелік, әлеуметтік-құқықтық шаралар кешені. .

213. Әскери қызметшілердің девиантты мінез-құлқының алдын алуды барлық лауазымды адамдар жүзеге асырады және келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

психикасы бұзылған және патологиясы бар адамдарды ерте анықтау мақсатында әскери қызметшілерді тексеру;

бөлімше командирлерін девианттық мінез-құлық белгілерін анықтау тәсілдеріне, сондай-ақ профилактикалық іс-шараларды жүргізу әдістемесіне оқыту;

қызметтік-жауынгерлік іс-әрекет процесінде шамадан тыс психоэмоционалды күйзелістің алдын алу;

қызметтік қызметте жеке құрамның стресстік жағдайларға психикалық төзімділігін дамытуға бағытталған сабақтарды ұйымдастыру;

әскери қызметшілердің жауынгерлік, қарауылдық және ішкі қызметке кіріскенге дейінгі психикалық жай-күйін бағалау;

жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын бақылау (жылына кемінде 2 рет);

әскери ұжымдардағы моральдық-психологиялық ахуалды оңтайландыру;

дағдарыс жағдайының белгілері, суицидтік мінез-құлқы бар әскери қызметшілермен жеке тәрбие жұмысын жүргізу, оларға психологиялық қолдау көрсету және көмек көрсету;

әртүрлі психикалық қиындықтары мен ауытқулары бар әскери қызметшілерді психологиялық түзету;

әскери қызметшілерді психикалық гигиена, психопрофилактика мәселелері және әскери-медициналық психологияның ең өзекті бөлімдері бойынша психологиялық-санитариялық оқыту;

дағдарыс жағдайындағы әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмыс жүргізу, оларға кеңес беру, әлеуметтік-психологиялық қолдау көрсету.

214. Әскери қызметшілер арасындағы девиантты мінез-құлықтың алдын алуының негізгі шарты әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын сақтауға жауапты әртүрлі мамандардың (командирлер мен олардың тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарлары, психологтар) тығыз өзара іс-қимылы болып табылады.

215. Әскерге шақырылушылар арасында девианттық мінез-құлықтың алдын алу кезеңдері бойынша жүргізіледі: мерзімді әскери қызметке шақыру кезеңінде; бөлімшеге (оқу пунктіне) келген сәттен бастап; әскери қызметке кіру кезеңінде; әскери қызметке кірген кезде; қызметке кірер алдында және әскери қызмет өткеру кезеңінде; әскери қызмет мерзімінде.

216. Әскери қызметшілер арасында суицидтік мінез-құлық профилактикасы Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұлан Бас қолбасшысының бұйрықтары негізінде жүзеге асырылады.

Параграф 8. ҰҰ-да идеологиялық жұмысты ұйымдастыру.

217. Әскери қызметшілер арасында моральдық-психологиялық тұрақтылықты, олардың деструктивті идеологияға иммунитетін дамыту, жеке құрамда тапсырылған қызметті сапалы орындау үшін қажетті жоғары моральдық-психологиялық қасиеттерді қалыптастыру мақсатында ҰҚ-да идеологиялық жұмыс ұйымдастырылады және жүргізіледі. Кез келген жағдайда жауынгерлік тапсырмаларды орындау және экстремизм мен терроризмге қарсы іс-қимыл, әскери қызметшілерді деструктивті идеологияның әсерінен қорғау жөніндегі іс-шараларды жүргізу.

218. Идеологиялық жұмыстың міндеттері:

1) әскери бөлімдерде және академияда жеке құраммен тәрбие, әлеуметтік, құқықтық, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру және жүргізу, мемлекеттің идеологиясын, еліміздің қорғаныс қабілетін нығайту, ұлтаралық және конфессияаралық келісімді қамтамасыз ету бойынша ел басшылығы қабылдап жатқан шараларды түсіндіру;

2) әскерлердің жауынгерлік әзірлік деңгейін және оларға жүктелген қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындау сапасын арттыруға тиімді әсер ететін, мемлекет саясатына әскери адалдықты, моральдық-психологиялық қасиеттерді қалыптастыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру және жүзеге асыру;

3) әскери қызметшілер арасында патриоттық сананы, Отанға, өз халқына деген сүйіспеншілікті, әскери борыш пен әскери антқа адалдықты, жалпы әскери жарғылардың талаптарын және командирлердің (бастықтардың) бұйрықтарын мінсіз орындауды қалыптастыру;

4) әскери қызметшілер арасында моральдық-психологиялық тұрақтылықты, олардың деструктивті идеологияға иммунитетін қалыптастыру;

5) бұқаралық ақпарат құралдары арқылы ҰҰ қызметі туралы оң қоғамдық пікірді қалыптастыру;

6) жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын талдау, идеологиялық жұмысты ұйымдастыру;

7) идеологиялық жұмысты ұйымдастырудың озық тәжірибесін әскери басқару және бақылау органдарында жалпылау және тарату.

219. Әскери жасақтарға деструктивті идеялардың енуіне жол бермеу саласындағы идеологиялық жұмыс мынадай тәртіппен ұйымдастырылады және жүзеге асырылады:

1) діни экстремизмге қарсы іс-қимыл саласындағы идеологиялық жұмысты жоспарлау;

2) әскери қызметшілерді және олардың отбасы мүшелерін рухани қолдау, ҰҰ құрметтеу атмосферасын құру, әскери қызметті насихаттау және ҰҰ қызмет беделін арттыру бойынша іс-шаралар кешенін ұйымдастыру және өткізу;

3) әскери ұжымдарға діни идеяларды енгізу әрекеттері фактілері бойынша әскери қызметшілердің өтініштерін орындау бойынша жедел шаралар қабылдау және қабылданған шешімдер туралы жеке құрамды хабардар ету;

4) әскери басқару органдарын орналастыру орындарындағы ақпараттық жағдайды талдау;

5) теріс ақпараттық ықпалдан жеке құрамды қорғау бойынша шаралар қабылдау.

Параграф 9. ҰҰ жауынгерлік-қызметтік іс-қимылдарды моральдық-психологиялық қамтамасыз ету

220. Ұлттық ұлан әскери бөлімдері мен бөлімшелерінде тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстар жеке құрамның күнделікті жауынгерлік қызметін және арнайы тапсырмаларды орындау барысында моральдық-психологиялық қамтамасыз ету (бұдан әрі - МПҚЕ) жұмысы бойынша шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады..

221. МПҚЕ - жеке құрамның оқуы мен қызметтік-жауынгерлік іс-әрекетін қамтамасыз етудің негізгі түрлерінің бірі және командирлер, штабтар, ТжӘҚЖ органдары тікелей әскери қызмет көрсету жағдайында жүргізетін тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстардың жеке құрамның бейбіт өмірде күнделікті оқу, қызметтік-жауынгерлік, арнайы және жауынгерлік тапсырмаларды орындау барысындағы ажырамас құрамдас бөлігі болып табылады.

222. Соғыс уақытында МПҚЕ Қазақстан Республикасы Президентінің – Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Жоғарғы Қолбасшысының директивалық нұсқауларына сәйкес әскери-саяси жұмыс нысанында ұйымдастырылады.

223. МПҚЕ -дің негізгі мақсаты кез келген жағдайда жүктелген міндеттерді сөзсіз орындауды қамтамасыз ете отырып, жеке құрамның тұрақты моральдық-психологиялық жағдайына қол жеткізу болып табылады.

224. МПҚЕ міндеттері:

жеке құрамға міндеттердің мемлекеттік маңыздылығын жеткізу және түсіндіру, әскери қызметшілердің санасын күнделікті әскери қызметтен қызметтік-жауынгерлік, жауынгерлік және арнайы тапсырмаларды орындауға көшіру;

әскери қызметшілер мен жеке құрамда жүктелген міндеттерді табысты және сапалы орындау үшін қажетті моральдық-психологиялық және жауынгерлік қасиеттер мен мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру;

жеке құрамның моральдық-психологиялық жай-күйін кез келген жүктелген міндеттерді орындауға жоғары моральдық-психологиялық дайындығын қамтамасыз ететін деңгейде ұстау, мынадай қасиеттерге қол жеткізу: қырағылық, мызғымастық, табандылық, батылдық пен батылдық;

ҚЖМ жүзеге асырғаннан кейін жеке құрамның рухани және дене күшін қалпына келтіру, әскери қызметшілерді психологиялық және әлеуметтік оңалту.

225. МПҚЕ-ның негізгі мазмұны Ұлттық ұланның міндеттерімен айқындалады және командирдің (бастықтың) қабылдаған шешіміне, орындалатын тапсырманың сипатына, жағдайдың сипаттамасына, қызметтің орындалуын бағалауға негізделеді. Жеке құрамның жауынгерлік даярлық деңгейі, олардың моральдық-психологиялық жағдайымен анықталады.

226. Тікелей қызметтік-жауынгерлік іс-шараларды қамтамасыз ету бойынша МПҚЕ ұйымдастыру келесі кезеңдер ішінде жүргізілетін іс-шараларды қамтиды: дайындық өткізу барысында, қызметті атқару барысында, тапсырмаларды орындағаннан кейін.

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
1-қосымша

Нысан

Жеке-тәрбие жұмысы ЖУРНАЛЫ

лауазымы, атағы

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде)

бөлініс

Жеке құрамның тізімі

(бөліністің атауы)

№ №	Атағы, лауазымы	Тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде)	Туған күні	Ұлты	Білімі	Отбасы жағдайы	Әскердегі қызмет	ПО-дағы қызмет	Мекен-жайы
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Бағынысты қызметкер туралы деректер

Тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде) _____

Туған күні _____

Туған жері _____

Ұлты _____

Білімі (қашан, қайда оқыды, мамандығы, кәсібі, оқудағы жетістігі) _____

Атағы _____

(қашан берілді, бұйрық)

Лауазымы _____

Әскердегі қызмет (қашан, қайда, қандай лауазымда және атақта қызмет етті).

Жауынгерлік операцияларға қатысуы. Наградалары және әскери айбын белгілері _____

ПО қызметіне келу күні _____

Қандай марапаттары бар және не үшін _____

Қандай жазалары бар және не үшін _____

Алғашқы кәсіптік даярлықты өту _____

(қашан, қайда)

Қызметкерді психологиялық зерттеу нәтижелері _____

(округтік әскери-дәрігерлік комиссия қорытындысы бойынша)

ПО-ға қызметке келгенге дейін қай жерде жұмыс істеді _____

Тұратын жері (мекенжайы, үй телефоны, ұялы телефоны) _____

Тұрғын үй тұрмыстық жағдайы _____

Отбасы жағдайы _____

Жақын туыстары (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), туған күні, мекенжайы, жұмыс, оқу орны):

Жұбайы (зайыбы) _____

Балалары _____

Әкесі _____

Анасы _____

Жұмыс және тұрғылықты жері бойынша жақын достары _____

Жеке автокөліктің болуы (маркасы, мемлекеттік нөмірі) _____

Ипотекалық қарыздың, кредиттің болуы (банк, ұйым) _____

"Келісілді"

"Бекітемін"

Бастықтың (командирдің) орынбасары

Бастық (командир)

20__жылғы " __ " _____

20__жылғы " __ " _____

1, 2, 3-айларға арналған жеке-тәрбие жұмысы Ж О С П А Р Ы

№ №	Атағы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), лауазымы	Өткізу күні	ЖТЖ түрі	ЖТЖ-ның себебі, мақсаты	Орындалуы туралы белгі

20__жылғы " __ " _____

"Келісілді"

"Бекітемін"

Бастықтың (командирдің) орынбасары

Бастық (командир)

20__жылғы " __ " _____

20__жылғы " __ " _____

4, 5, 6-айларға арналған жеке-тәрбие жұмысы Ж О С П А Р Ы

№ №	Атағы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), лауазымы	Өткізу күні	ЖТЖ түрі	ЖТЖ-ның себебі, мақсаты	Орындалуы туралы белгі

20__жылғы " __ " _____

"Келісілді"

"Бекітемін"

Бастықтың (командирдің) орынбасары

Бастық (командир)

20__жылғы " __ " _____

20__жылғы " __ " _____

7, 8, 9-айларға арналған жеке-тәрбие жұмысы Ж О С П А Р Ы

№ №	Атағы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), лауазымы	Өткізу күні	ЖТЖ түрі	ЖТЖ-ның себебі, мақсаты	Орындалуы туралы белгі

A blank sheet of lined paper with 21 horizontal lines and a dashed midline on the left side, resembling notebook paper.

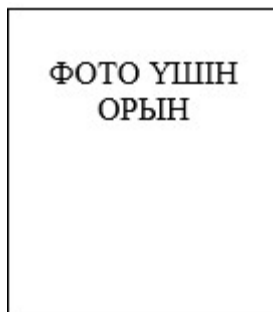
Blank lined area for writing.

20 _____ ЖЫЛҒЫ " _____ " _____

Жеке-тәрбие жұмысын есепке алу

				Ж Т Ж өткізудің		
--	--	--	--	--------------------	--	--

Қосымша ақпарат (психологиялық сипаттама) _____

Психологтың психологиялық тестілеуден өту нәтижелері

себебі	әдістеме атауы	пайымдау, қорытынды	ескертпе
--------	----------------	---------------------	----------

Қорытынды _____

Психолог _____

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
4-қосымша
Нысан

Психодиагностикалық жұмыстарды есепке алу журналы

№	Күні	Қызметкердің тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), лауазымы	Психологиялық жұмыс әдістері	Зерттеу нәтижелері, қорытындылар	Ескертпе

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
5-қосымша
Нысан

Динамикалық бақылау журналы

№ р/с	Тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), бөлініс	Есепке алу күні	Есептен шығару күні	Есепке алу себебі	Психикалық әдістермен түзету жұмыс түрі	Ескертпе

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты

Жеке жұмыс нысандары журналы (консультация)

№	Күні	Тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде), лауазымы/бөлінісі	Консультация негізі	Нәтижелер/ұсыныстар	Ескертпе

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
7-қосымша
Нысан

Топтық жұмыс нысандары журналы (тренингтер)

№	Өткізу күні	Бөлініс	Адам саны	Жұмыс түрі	Мақсаты	Ескертпе

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
8-қосымша

Әскери басқармадағы органдары, әскери бөлімдер мен академиядағы Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының жеке құрамымен тәрбие, әлеуметтік-құқықтық, психологиялық және идеологиялық жұмыстарын ұйымдастыру бойынша есептік-жоспарлық құжаттар ТІЗІМІ

Ескерту. Қағида 8-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстар бас басқармасы:

1) Ұлттық ұланның жеке құрамымен бір жылға арналған негізгі тәрбиелік және әлеуметтік-құқықтық іс-шаралардың жылдық жоспары (10 желтоқсанға дейін);

2) күнтізбелік жылға арналған ҚР ҰҰ-да құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі іс-шаралардың кешенді жоспары (10 желтоқсанға дейін);

3) өткен жылдағы ҚР ҰҰ-да тәрбие, әлеуметтік, құқықтық, психологиялық жұмыстардың жай-күйін сраптау;

4) оқу жылына ҚР ҰҚК жеке құрамымен МҚД, әскери педагогика және психология бойынша тақырыптық сабақ жоспары (10 желтоқсанға дейін);

5) жас толықшуларды зерделеу нәтижелерін сараптау (бөлімшелерге жеке құрамның енгізуден кейінгі сапқа тұрғызу жылына екі рет).

2. Өңірлік қолбасшылық, ҰҰ академиясы:

1) оқу кезеңіндегі тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстың кешенді жоспары (10 желтоқсанға дейін, 25 маусымға дейін);

2) күнтізбелік жылға құқық бұзушылық профилактикасы бойынша іс-шаралар жоспары (15 желтоқсан дейін);

3) оқу жылына жеке құраммен МҚД-ты және ақпараттандыруды ұйымдастыру туралы бұйрық (15 желтоқсан және 25 маусымға дейін);

4) оқу кезеңіндегі мен оқу жылындағы тәрбиелік, әлеуметтік-құқықтық жұмыстардың жай-күйіне сараптау (шолу) және бұйрық;

5) оқу кезеңіндегі және оқу жылындағы жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын және әскери тәртіпті талдау. Сараптау қорытындысы есеп түрінде жоғары басшылыққа жіберіледі (5 шілдеге дейін және 25 желтоқсанға дейін);

6) оқу кезеңінде әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын жақсарту бойынша атқарылған жұмыстарға шолу (10 шілдеге дейін және 10 желтоқсанға дейінгі алты ай қорытындысы бойынша);

7) жас толықтырушыларды зерделеу нәтижелерін сараптау (бөлімшелерге жеке құрамды сапқа енгізілгеннен кейін жылына екі рет). Сараптау нәтижелері есеп түрінде аға басшылыққа ұсынылады (5 наурыз және 25 тамызға дейін);

8) МҚД бойынша сабақтардың конспект - жоспарын қоса алғанда, МҚД жауынгерлік (кәсіптіби-лауазымдық, командирлік) оқу барысында қатысу мен орындауды тіркеу журналдары;

9) офицерлер жиналысының хаттамалары (жұмыс отырыстарының, жиналыстарының).

3. Әскери бөлім (бригада, полк, жеке батальон, авиациялық база):

1) тоқсанға тәрбие, әлеуметтік-құқықтық жұмыстың кешенді жоспары (тоқсанның соңғы айының 25-күніне дейін);

2) күнтізбелік жылға құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі іс-шаралар жоспары (15 желтоқсанға дейін);

3) рота командирлерінің ТжӘҚЖ орынбасарларын кәсіби даярлық күніне арналған жоспары және есеп беру құжаттары бойынша (ай сайын);

4) тоқсан, оқу кезеңі және жыл бойынша тәрбие, әлеуметтік-құқықтық және психологиялық жұмыстың жай-күйіне сараптау (шолу) және бұйрық (әрбір келесі айдың 5-не дейін);

5) Жеке құраммен оқу кезеңіне МҚД және ақпараттандыруды ұйымдастыру туралы бұйрық (25 маусым мен 15 желтоқсанға дейін);

6) оқу кезеңіндегі және оқу жылындағы жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын және әскери тәртіпті сараптау. Сараптау нәтижелері есеп түрінде жоғары басшылыққа ұсынылады (1 шілде мен 20 желтоқсанға дейін);

7) оқу кезеңінде әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын жақсарту бойынша атқарылған жұмыстарға шолу (5 шілдеге дейін және 5 желтоқсанға дейінгі алты айдың қорытындысы бойынша);

8) жас толықтырушыларды зерделеу қорытындысын сараптау (бөлімшелерге жеке құрамды енгізілгеннен кейін жылына екі рет). Сараптау қорытындылары есеп түрінде аға бастыққа ұсынылады (3 наурыз және 23 тамызға дейін);

9) МҚД бойынша сабақтардың конспект-жоспарын қоса алғанда, МҚД жауынгерлік даярлығы бөліміндегі (кәсіби-лауазымдық, командалық) қатысу мен орындауды тіркеу журналдары;

10) жеке құраммен жүргізілетін жеке тәрбие жұмысын сараптау (тоқсан сайын, тоқсаннан кейінгі айдың 5-не дейін);

11) әскери бөлім басшылығының жеке-тәрбие жұмысын жүргізуге қатысуын және МҚД бойынша сабақтардың өткізілуін бақылауды сараптау (ай сайын);

12) офицерлер жиналысының хаттамалары (жұмыс отырыстарының, жиналыстарының);

13) динамикалық бақылау тобына және алдын-алу есебіне енгізілген әскери қызметшілер туралы мәліметтер.

4. Батальондағы құжаттама:

1) бір айға арналған тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстардың бірыңғай жоспары және есеп беру материалдары (айсайын 25-іне дейін);

2) тәрбие, әлеуметтік-құқықтық жұмыстың, әскери тәртіп пен құқықтық тәртіптің жай-күйін сараптау (тоқсан сайын);

3) ҚЖІӨ және әскери тәртіпті қорытындылайтын материалдар (тоқсан сайын);

4) жеке құраммен жеке тәрбие жұмысын сараптау (тоқсан сайын);

5. Ротадағы құжаттама:

1) бір айға арналған тәрбие, әлеуметтік-құқықтық жұмыстардың бірыңғай жоспары, (ай сайын 25-іне дейін);

2) ҚЖІӨ және әскери тәртіпті қорытындылайтын материалдар (ай сайын).

3) МҚД бойынша сабақтардың конспекті-жоспарлары, ақпараттандыру; жауынгерлік қызметке түсетіндермен тәрбие жұмысы және тәрбие жұмысы;

4) МҚД бойынша сабаққа қатысу мен үлгерімді есепке алу үшін жауынгерлік дайындық журналдары.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және

Күнделікті қызметте Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланның жеке құрамымен тәрбиелік, әлеуметтік-құқықтық, психологиялық-идеологиялық жұмыстың жағдайын бағалау

Ескерту. Қағида 9-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Тәрбие және идеологиялық жұмыстың жай-күйі мынадай көрсеткіштер бойынша бағаланады:

- 1) тәрбие жұмысының жағдайы;
- 2) идеологиялық жұмыстың жағдайы;
- 3) әскери тәртіптің, құқықтық тәртіптің жағдайы;
- 4) мәдени-демалыс жұмыстарының және білім берудің техникалық құралдарымен қамтамасыз етілуінің жағдайы;
- 5) психологиялық жұмыстың жағдайы;
- 6) жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайы;

2. Тәрбие жұмысының жағдайы бағаланады:

"жоғары" – тәрбие жұмысы осы Ереженің талаптарына сәйкес ұйымдастырылған, жоспарлық және есеп беру құжаттары толық көлемде әзірленген; МҚД осы Ережелердің талаптарына сәйкес ұйымдастырылады және өткізіледі, МҚД топтарының ішінен тексерілген әскери қызметшілердің (тындаушылар мен топ жетекшілерінің) кемінде 90 пайызы оң баға алды, ал кемінде 50 пайызы – "өте жақсы" деген баға алды;

"орта" – тәрбие жұмысы осы Ережелердің талаптарына сәйкес ұйымдастырылған, жоспарлау және есеп беру құжаттары толық көлемде әзірленген; жұмысты ұйымдастыруға әсер етпейтін кейбір кемшіліктер бар; МҚД осы Ережелердің талаптарына сәйкес ұйымдастырылады. Тексеруден өткен оқу топтарының ішінен сынақтан өткен әскери қызметшілердің (тықдаушылар мен топ жетекшілерінің) кемінде 80 пайызы оң баға алды, ал кемінде 50 пайызы "өте жақсы" және "жақсы" баға алды;

"төмен" - тәрбие жұмысы осы Ережелердің талаптарын бұзумен ұйымдастырылған, жоспарлау және есеп беру құжаттары әзірленбеген; МҚД осы Ережелердің талаптарын бұза отырып ұйымдастырылған. Тексерілген оқу топтарының ішінде тексерілген әскери қызметкерлердің (тындаушылар мен топ жетекшілерінің) 70 пайыздан азы оң баға алды ;

"қанағаттанарлықсыз" - тәрбие жұмысы ұйымдастырылмаған, жоспарлық-есептік құжаттар пысықталмаған, осы Ережелердің талаптарын бұза отырып МҚД

ұйымдастырылған. Тексеруден өткен оқу топтарының 10 пайыздан астамы "қанағаттанарлықсыз" деген бағаға ие.

3. Идеологиялық жұмыстың жағдайы бағаланады:

"жоғары" – идеологиялық жұмыс осы Ережелердің талаптарына сәйкес ұйымдастырылған, жоспарлау және есеп беру құжаттары толық көлемде әзірленген; әскери қызметшілерді тексеру жүйелі түрде (тоқсан сайын) жүргізіледі; идеологиялық жұмыстың жағдайын жасырын сауалнама жүргізу арқылы сауалнама жүргізу кезінде сауалнамада қойылған сұрақтарға оң жауаптардың 90 және одан да көп пайызы алынды; әскери қызметшілер Қазақстан Республикасының идеологиялық басымдықтарын біледі;

"орта" – идеологиялық жұмыс тұтастай алғанда осы Ережелердің талаптарына сәйкес ұйымдастырылған, жоспарлау және есеп беру құжаттары әзірленген, бірақ жұмысты ұйымдастыруға әсер етпейтін кемшіліктер бар; әскери қызметкерлерге сауалнама жүйелі түрде жүргізіледі; идеологиялық жұмыстың жай-күйін жасырын сауалнамалар арқылы сұрастыру кезінде сауалнамада қойылған сұрақтарға оң жауаптардың 75%-дан астамы алынды, әскери қызметшілер Қазақстан Республикасының идеологиялық басымдықтарын біледі;

"төмен" - тұтастай алғанда идеологиялық жұмыс осы Ережелердің талаптарына сәйкес ұйымдастырылған, жоспарлау және есеп беру құжаттары әзірленген, бірақ кемшіліктер бар, әскери қызметшілерге сауалнама жүргізу жүйелі түрде жүргізілмейді; идеологиялық жұмыстың жай-күйін анонимді сауалнамалар арқылы сұрастыру кезінде сауалнамада қойылған сұрақтарға оң жауаптардың 50%-ы алынды, әскери қызметшілер Қазақстан Республикасының идеологиялық басымдықтарын білмейді;

"қанағаттанарлықсыз" - әскери ұжымдардағы мәселелерді идеологиялық негізде зерделеу және уақтылы шешу ұйымдастырылмаған, идеологиялық жұмыстың жағдайын жасырын сауалнамалар арқылы сұрастыру кезінде сауалнамада қойылған сұрақтарға теріс жауаптардың 50%-дан астамы алынған, әскери қызметшілер Қазақстан Республикасының идеологиялық басымдықтарын білмейді.

4. Әскери тәртіптің, құқықтық тәртіптің жағдайы бағаланады:

"жоғары" – әскери тәртіпті, құқықтық тәртіпті нығайту, оқиғаларды, қылмыстық құқық бұзушылықтарды есепке алу және талдау бойынша профилактикалық жұмыстар осы Ережелердің, әдістемелік нұсқаулардың және бекітілген жоспарлардың талаптарына сәйкес ұйымдастырылады. Әскери тәртіпті нығайту бойынша есеп беру құжаттары толық көлемде әзірленді; жүргізіліп жатқан профилактикалық жұмыстар әскери тәртіптің, құқықтық тәртіптің жағдайына оң әсер етеді; қылмыстық және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға, жазатайым оқиғаларға және жеке құрамның өліміне жол берілмеді.

"орта" – әскери тәртіпті, құқықтық тәртіпті нығайту, оқиғаларды, қылмыстық құқық бұзушылықтарды есепке алу және талдау бойынша профилактикалық жұмыстар осы

Ережелердің талаптарына, әдістемелік нұсқауларға және бекітілген жоспарларға сәйкес ұйымдастырылады. Әскери тәртіпті нығайту бойынша есеп беру құжаттары 80 пайызға әзірленді, жүргізіліп жатқан профилактикалық жұмыстар әскери тәртіптің, құқықтық тәртіптің жағдайына оң әсерін тигізуде. Өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда жеке құрамның өлімі, оқыс оқиғалар, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар, қылмыстық құқық бұзушылықтардың артуы фактілері тіркелген жоқ.

"төмен" - әскери тәртіпті, құқықтық тәртіпті нығайту, оқиғаларды, қылмыстық құқық бұзушылықтарды есепке алу және талдау бойынша профилактикалық жұмыстар осы Ережелердің, әдістемелік нұсқаулардың және бекітілген жоспарлардың талаптарын болмашы бұзушылықтармен жүргізіледі. Жүргізіліп жатқан профилактикалық жұмыстардың сапасы әскери тәртіпті, құқықтық тәртіпті нығайтуға жеткілікті түрде әсер етпейді. Әскери тәртіпті нығайту бойынша жоспарлық-есептік құжаттар 50 пайызға әзірленді. Өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда, жеке құрамның өлімі бойынша қылмыстық құқық бұзушылықтардың өсу фактілері бар.

"қанағаттанарлықсыз" – әскери тәртіпті, құқықтық тәртіпті нығайту, оқиғаларды, қылмыстық құқық бұзушылықтарды есепке алу және талдау бойынша профилактикалық жұмыстар осы Ережелердің, әдістемелік нұсқаулардың және бекітілген жоспарлардың талаптарын өрескел бұза отырып жүргізіледі. Бекітілген жоспарлардың іс-шаралары толық көлемде орындалмай, әскери тәртіпті нығайту бойынша жоспарлық-есептік құжаттар 50 пайызға кем әзірленген. Әскери тәртіпті, құқықтық тәртіпті нығайту жұмыстарында айтарлықтай олқылықтар бар. Әскери қызмет міндеттерін атқару кезінде жеке құрамның қаза табуы, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары, өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда қылмыстық құқық бұзушылықтардың 100 пайызға артуы фактілері орын алды.

5. Психологиялық жұмыстың жағдайы бағаланады:

"жоғары" - әскери қызметшілердің қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындауға психологиялық дайындығын қалыптастыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру осы Ережелердің талаптарына сәйкес келеді; тәжіриелік жұмыстар оң нәтиже береді және құжатталады, өз-өзіне қол жұмсау көріністердің алдын алу және жүйке-психикалық тұрақсыз адамдарды анықтау бойынша жұмыстар жүргізілуде;

"орта" – осы Ережелердің талаптарына сәйкес келетін, бірақ жеке құрамның дайындық деңгейіне әсер етпейтін кемшіліктері бар әскери қызметшілердің қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындауға психологиялық дайындығын қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар; психологиялық жұмыс ұсақ бұзушылықтармен жүргізілуде, психологиялық жұмыс бойынша жоспарлау және есеп беру құжаттары 80 пайызға пысықталды, тәжірибелік жұмыстар оң нәтиже беруде, өз-өзіне қол жұмсау көріністердің алдын алу және жүйке-психикалық тұрақсыз адамдарды анықтау бойынша жұмыстар жүргізілуде;

"төмен" - әскери қызметшілердің қызметтік-жауынгерлік тапсырмаларды орындауға психологиялық дайындығын қалыптастыру бойынша іс-шаралар осы Ережелердің талаптарына сәйкес келеді, психологиялық жұмыс бұзушылықтармен жүргізілуде, психологиялық жұмыс бойынша жоспарлау және есеп беру құжаттары 40 пайызға пысықталды, практикалық жұмыс оң нәтиже бермейді, өз-өзіне қол жұмсау көріністердің алдын алу және жүйке-психикалық тұрақсыз тұлғаларды анықтау жұмыстары нашар жүргізілуде;

"қанағаттанарлықсыз" - әскери қызметшілердің қызметтік және жауынгерлік тапсырмаларды орындауға психологиялық дайындығын қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар өрескел бұзушылықтармен жүзеге асырылады және осы Ережелердің талаптарына сәйкес келмейді, практикалық жұмыстар оң нәтиже бермейді және құжатталмайды.

6. Жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайы (бұдан әрі – МПЖ) бағаланады:

"жоғары" - сауалнамалық сұрақтар нәтижелері бойынша әскери қызметшілердің МПЖ деңгейі 74 баллдан төмен емес;

"орташа" - сауалнамалық сұрақтар нәтижелері бойынша әскери қызметшілердің МПЖ деңгейі 52 баллдан төмен емес;

"төмен" - сауалнамалық сұрақтар нәтижелері бойынша әскери қызметшілердің МПЖ деңгейі 30 баллдан төмен емес;

"қанағаттанарлықсыз" - сауалнамалық сұрақтар нәтижелері бойынша әскери қызметшілердің МПЖ деңгейі 30 баллдан төмен.

7. Мәдени-демалу жұмыстарының және тәрбиелеу техникалық құралдарымен қамтамасыз етілуінің жағдайы бағаланады:

"жоғары" - мәдени-демалу жұмыстарын ұйымдастыру және тәрбиелеу техникалық құралдарымен қамтамасыз ету бойынша жоспарлық-есептік құжаттар 100 пайызға әзірленді, білім берудің техникалық құралдарының бір бөлігі нормалар мен ережелерге сәйкес қамтамасыз етілді, тәрбиелеу техникалық құралдары жақсы жағдайда және мақсаты бойынша пайдаланылады, олардың жағдайы тәрбиелеу тапсырмаларды шешуге ықпал етеді; жеке құрамның демалысы мен бос уақытын ұйымдастыру, көрнекі үгіт-насихаттау, оны моральдық-психологиялық қамтамасыз ету мәселелерін шешуде тиімді пайдалану үшін жағдай жасау;

"орта" - мәдени-демалу жұмыстарын ұйымдастыру және тәрбиелеу техникалық құралдарымен қамтамасыз ету бойынша жоспарлық-есептік құжаттар 70 пайызға әзірленді, тәрбиелеу техникалық құралдары жартылай бар, бірақ 20 пайызы істен шыққан, бұл тәрбиелеу тапсырмаларды шешуге әсер етпеуі; жеке құрамның демалысы мен бос уақыты ұйымдастырылған; мәдени-демалыс жұмыстарының құралдары өз мақсатына сай пайдаланылады, көрнекі үгіт белгіленген талаптардан шамалы ауытқулармен жиектеледі.

"қанағаттанарлықсыз" - бөлімнің тәрбиелеу техникалық құралдарының 50 пайызы қолжетімді, мақсаты бойынша пайдаланылмаған немесе лауазымды тұлғалардың кінәсінен олардың жағдайы тәрбиелеу міндеттерін шешуге ықпал етпейтін; жеке құрамның демалысы мен бос уақытын ұйымдастыру ұйымдастырылмаған; мәдени-демалыс жұмысының құралдары жоқ немесе олар мақсаты бойынша пайдаланылмаса, көрнекі үгіт-насихат рәсімделмеген немесе белгіленген талаптарға сай емес.

8. Тәрбие және идеологиялық жұмыстың жағдайы бағаланады:

"жақсы" - егер 4 бағыт "жоғары" деп бағаланса, 2 - "орташадан" төмен емес;

"қанағаттанарлық" – егер 3 бағыт "жоғары", 1 – "орташа", 2 – "төменнен" төмен емес деп бағаланса;

"қанағаттанарлықсыз" – 4 бағыт "қанағаттанарлықсыз" деген бағаланса.

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына 10-қосымша

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланында басты тәрбие іс-шараларының жүйесі

Ескерту. Қағида 10-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

№ п/п	Іс-шаралар	Өткізу кезеңдері
1	Тәрбие жұмысын жүргізу:	
	офицерлермен және келісімшарт бойынша әскери қызметшілермен	апта сайын (ақпараттық сағатында)
	мерзімді шақырылымдағы әскери қызметшілермен (50 мин);	Аптасына 3 рет (күн тәртібіне сәйкес)
	Қарауылдың, тәуліктік және әскери жасақ жеке құрамымен (барлық түрлері) (20 мин)	Жауынгерлік және ішкі қызметке түсу алдында
2	Ақпараттандыру өткізу:	
	офицерлермен, келісімшарт бойынша әскери қызметшілермен (50 мин);	Аптасына 1 рет
	мерзімді шақырылымдағы әскери қызметшілермен (30 мин);	Аптасына екі рет, күн тәртібіне сәйкес
	Жауынгерлік қызмет және оқу озаттарын құрметтеу кеші:	
	ӨңҚ-да, ҰҰ академиясында	Жылына 1 рет (үздік офицерлерді құрметту) (бөлім және бөлімше командирлерін);
		Жарты жылда 1 рет (үздік офицерлерді, КШБӨҚ, қызмет

3	Әскери бөлімде;	мамандарын құрметтеу) сонымен қатар әскери қызметші-әйелдерді (8 наурызда);
	батальонда;	Тоқсанында 1 рет (КШБӨҚ арасындағы үздіктерді, мерзімді шақырылымдағы әскери қызметшілерді құрметтеу);
	ротада.	Айына 1 рет (мерзімді шақырылымдағы әскери қызметшілерден ерекшеленгендерді құрметтеу).
4	Республикалық және өңірлік "Хабар", "Хабар24", "Qazaqstan", "Евразия" теле арналардан жаңалықтарды көру.	күнделікті, күн тәртібіне сәйкес
5	Жеке құраммен жеке-тәрбие жұмысын жүргізу:	
	- офицерлермен, келісімшарт бойынша әскери қызметшілермен;	нормаға және қызмет уақытының регламентіне сәйкес
	- шақырылым бойынша әскери қызметшілермен.	күн сайын
6	Мемлекеттік – құқықтық дайындығы:	
	Әскери қызметшілермен МҚД бойынша сабақтар (Санаттар, топтар бойынша).	кәсіби-лауазымдық, командирлік және жауынгерлік даярлық күндері (МҚД бойынша тақырыптық жоспарға сәйкес)
7	Әскери педагогика және психология бойынша офицерлермен сабақ.	МҚД жүйесіндегі тақырыпқа сәйкес өзіндік дайындық сағаттарында
8	Әскери тәртіп қорытындысын өткізу бойынша жеке құраммен жалпы жиналысы.	
	ҚР ҰҰ БҚ	жарты жылдық қорытынды бойынша
	ӨңҚ-да, ҰҰ академиясында;	жарты жылдық қорытынды бойынша
	Құрамаларда, әскери бөлімдерде, батальондарда;	тоқсан сайын
	Ротада, взводта.	ай сайын
	Взводта	апта сайын
9	Конкурс-КТК ойыны (көңілді тапқырлар клубы):	
	Конкурс-КТК ойыны әскери бөлімдерде:	мамыр, қазан
	Конкурс-КТК ойыны ӨңҚ-та (барлық ә/б қатысуымен):	желтоқсан
10	Үйірмелік және спорттық-сакциялық жұмыстар ұйымдастыру. Әскери	

	қызметшілер және олардың отбасы мүшелерінің қатысуымен (МДО және ә/б клубтарында)	демалыс күндері, клуб жұмыс жоспарына сәйкес
11	Әскери бөлімдерде және Ұлттық ұлан академиясында ашық есік күндерін өткізу.	Кемінде тоқсанда бір рет (бөлімнің құрылған күні, жас толықтырушылардың ант қабылдау күні және шақырылым күндері міндетті)
12	"Ерлік күні", "Патриоттар күні" өткізу:	
	Әскери қызметшілермен; оқу мекемелерінде шақырылымға дейінгі жастармен (жалпы барлық деңгейдегі).	тоқсанына бір реттен кем емес тоқсанына бір реттен кем емес
13	ӨңК, құрамалар мен әскери бөлімдердің басшыларымен өткізілетін сұрақ және жауап кеші:	
	Офицерлермен, келісімшарт бойынша әскери қызметшілермен;	Тоқсанында кем дегенде бір рет Бөлімде жұмыс істеу барысында міндетті (ЖОБ)
	Әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен;	Тоқсанында кемінде бір рет Бөлімде жұмыс істеу барысында міндетті (ЖОБ)
	Мерзімді шақырылымдағы әскери қызметшілермен.	Ай сайын
14	"Қалқан" әскери газетін шығару.	Айына 3 рет
15	"Бүркіт" әскери газетін шығару.	Екі айда 1 рет
16	ӨңК басқармасындағы ақпараттық бюллетен.	Айына 1 рет
17	Ротадағы қабырға баспасы.	Кем дегенде айына 1 рет
18	Взводтың жауынгерлік парағы.	Күнделікті (жауынгерлік қызмет қорытындысы бойынша)
19	Радиогазеты "Сарбаз жаршысы", туған күнмен құттықтау, үндеулерді, жедел хаттарды оқу, музыкалық құттықтаулар радиогазеті.	Апта сайын демалыс күні
20	Байқау-байқаулар (слеттер):	
	"Батальонның үздік командирі", "батальон штабының үздік бастығы", "батальон командирінің ТжӘҚЖ жөніндегі үздік орынбасары" атағына:	
	- бөлімдерде, құрамаларда (1 кезең);	қазан
	- ӨңК, ҰҰА (2 кезең);	қараша
	- ҰҰ БҚ-да (3 кезең).	желтоқсан
	"Ротаның үздік командирі", "рота командирінің ТжӘҚЖ жөніндегі	

	үздік орынбасары", "взводтың үздік командирі" атағына:	
	- әскери бөлімдерде (1 кезең);	қыркүйек
	- ӨңК, ҰҰА (2 кезең, қорытынды).	қараша
21	"Жылдың үздік курсанты" атағына :	
	- 1 кезең;	мамыр
	- 2 кезең.	қараша

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
11-қосымша

Әңгімелесу парағы

Ескерту. Қағида 11-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

Әскери атағы, тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде)

Лауазымы

Әңгімелесу күні	Қысқаша мазмұны әңгімелер	Қорытынды, кеңес, ұсыныстар

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік, психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
12-қосымша

Тоқсан (жартыжылдық) бойынша құрама-бөлім-бөлімше буынындағы жеке-тәрбие жұмыстарын жұмысын сараптау және қорытындылау әдістемесі

Ескерту. Қағида 12-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Әртүрлі санаттағы әскери қызметшілерімен ЖТЖ іс-шараларының түрлері;
Офицерлермен;
жас офицерлер (қызмет өтілі 2 жылға дейін);
келісімшарт бойынша әскери қызметшілер;
сержанттар;
мерзімді әскери қызметшілер;

жүйке-психикалық ауытқуы бар әскери қызметкерлер;
әскери тәртіпті бұзуға бейім (алкогольді ішуге бейім және т.б.) әскери қызметшілер;
сотқа дейінгі бірінғай реестріне (СДБР) енгізілген материалдар.

2. Сараптаудан өткізу:

ӨңК, құрама, әскери бөлімдер, бөлімшелер лауазымды тұлғарының жеке тәрбие жұмысына қатысуы (санаттар бойынша);

жеке-тәрбие жұмысының формалары мен әдістерінің жиынтығын пайдалану;

жеке-тәрбие жұмысының сапасы мен тиімділігі, оның жалпы әскери тәртіп жағдайына әсер ету дәрежесі;

бағынысты бөлімдердегі (бөлімшелердегі) жеке-тәрбие жұмысының жүргізілуін бақылаудың жүйелілігі мен сапасы;

ЖТЖ жүргізуді есепке алу және оларды әскери қызметшілердің жеке істеріндегі әңгімелесу тізімдеріне тіркеу тәртібі;

жеке-тәрбие жұмысының қолданбалы формалары мен әдістерінің саны.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
13-қосымша

Психологиялық жұмыстары бойынша құжаттамалар

Ескерту. Қағида 13-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Психологиялық жұмысты ұйымдастыру бойынша ТжӘҚЖ Бас басқармасының бұйрықтары, директивалары, өкімдері, әдістемелік ұсыныстары.

2. Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің психикалық денсаулығын жақсарту бойынша тоқсан, жартыжылдық, жыл бойынша атқарылған жұмыстарға шолу;

3. Айлық жеке жұмыс жоспары;

4. Әскери қызметкерлердің жеке психодиагностикасының нәтижелері (№1, № 2, нысан бойынша психологиялық сипаттамалары);

5. Психологиялық дайындық, психологиялық қолдау қызметі, психологиялық ағарту бойынша есеп беру материалдары (конспект-жоспары, бөлім командиріне баяндамалар);

6. Ұжымдардағы моральдық-психологиялық ахуалды жақсартуға бағытталған іс-шаралардың нәтижелері бойынша есеп беру материалдары (конспект-жоспары, бөлім командиріне баяндамалар);

7. Әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын және әскери ұжымдардағы моральдық-психологиялық ахуалды нығайту бойынша атқарылған жұмыстар туралы апта сайынғы анықтамалар;

8. Әскери қызметшілерге психологиялық көмек көрсету бойынша жұмыстардың тізіміне арналған журнал;

9. Оқу кезеңіндегі әскери қызметшілердің психикалық саулығын нығайту бойынша атқарылған жұмыстарға шолу (жартыжыл бойынша);

10. Жас сарбаздарды зерделеу қортындыларына сараптама (жылына екі рет, жас сарбаздарды негізгі бөліністерге енгізгеннен кейін);

11. Психолог жұмысының негізгі бағыттары бойынша басқа есеп беру құжаттары осы нұсқаулықтың талаптарына, бұйрықтар мен әдістемелік құжаттарға сәйкес.

ӨңК психологында құрамалар мен әскери бөлімдердің психологтарының жеке құрамы туралы қосымша ақпарат болуы керек.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
14-қосымша

Әскери бөлімдегі психологиялық жұмыс жүйесі

Ескерту. Қағида 14-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

№ п/п	Кезең	Психологиялық жұмыстың мазмұны	Жауапты лауазымдық тұлғалар
1	Күнделікті	психологиялық қиындықтары мен проблемалары бар тұлғаларды анықтау мақсатында әскери қызметшілердің (барлық санаттағы) жеке психологиялық ерекшеліктерін зерттеу;	Барлық лауазымды тұлғалар (бөлім командирінен бастап бөлімше командирлеріне дейін)
		отбасында, жұмыста және ұжымдағы қарым-қатынаста проблемалары бар әскери қызметшілер және олардың отбасы мүшелерімен, азаматтық тұлғалармен жеке және т о п т ы қ психокоррекциялық жұмыс;	Психолог

		<p>қызметке кадрларды іріктеуге және дайындауға, қызметке түсетін жеке құрамның моральдық-психологиялық жағдайын бағалауға қатысу.</p>	<p>Бөлімше офицерлері (батальон командирлері, БК орынбасарлары, БК ТжӘҚЖ ЖО, РК, РК ТжӘҚЖ ЖО, взвод командирелрі және басқа да лауазымдық тұлғалар), психолог</p>
2	Апта сайын	<p>қызметке түсетін жеке құрамға психологиялық дайындық жүргізуде лауазымды тұлғаларға әдістемелік және практикалық көмек көрсету;</p>	Психолог
		<p>бос уақытында және " Психолог сағатында" топтық сабақтар мен тренингтер өткізу арқылы әскери ұжымдағы моральдық-психологиялық ахуалды оңтайландыру;</p>	Психолог, РК ТжӘҚЖ ЖО, взвод командирлері
		<p>психологтардың өз мамандығы бойынша теориялық және әдістемелік деңгейін көтерудегі өзіндік жұмыстары.</p>	Психолог
3	Ай сайын	<p>жеке құрамның психологиялық дайындығы мәселелері бойынша әскери бөлімнің жауынгерлік даярлығының жоспарын әзірлеуге және іске асыруға қатысу;</p>	Штаб бастығы, жауынгерлік даярлық офицерлері, психолог, бөлімше офицерлері
		<p>қарауылдарды, әскери киімдерді тексеру арқылы қызмет ету жағдайларын және жеке құрамның моральдық-психологиялық ахуалын бағалау;</p>	Бөлімше офицерлері (батальон командирлері, БК орынбасарлары, БК ТжӘҚЖ ЖО, РК, РК ТжӘҚЖ ЖО, взвод командирелрі және басқа да лауазымдық тұлғалар), психолог
		<p>әскери тәртіптің жай-күйін талдау және келеңсіз құбылыстарды алдын алу бойынша профилактикалық іс-шараларға қатысу;</p>	Барлық лауазымдық тұлғаларды (бөлім командирінен бөліше командиріне дейін)

		әскери психология және педагогика бойынша мемлекеттік-құқықтық оқыту жүйесінде сабақтар өткізу;	ТжӘҚЖ бөлім мен бөлімше офицерлері, психолог, РК ТжӘҚЖ ЖО
		ақпараттандыру сағаттарда психологиялық-педагогикалық білімдерді тарату;	ТжӘҚЖ бөлім мен бөлімше офицерлері, психолог, РК ТжӘҚЖ ЖО
4	Токсан сайын	бөлімшелердегі моральдық-психологиялық ахуалды бағалау;	ТжӘҚЖ бөлім мен бөлімше офицерлері, психолог, РК ТжӘҚЖ ЖО
		әскери тәртіп жағдайын әлеуметтік-психологиялық талдау, басшылық лауазымды тұлғалардың әдістерін зерделеу және оны жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу;	ТжӘҚЖ бөлім мен бөлімше офицерлері, психолог, РК ТжӘҚЖ ЖО
		Жеке тұлғалардың психикалық денсаулығын жақсарту бойынша атқарылған жұмыстарға шолу дайындау	Психолог
		психологиялық жұмыстың материалдық-техникалық базасын дамытуға қатысу	Барлық лауазымды тұлғаларды (бөлім командирінен бөлімше командиріне дейін)
		ҚІД шақырылымдарға қабылданғандардың кәсіби және психологиялық қасиеттерін бағалау.	Психолог
		әскери қызметшілердің психикалық жағдайын бағалау	Психолог
		оқу пунктіннің әкімшілігімен мінез-құлқының ауытқулары бар әскери қызметшілердің алдын алу бойынша сабақтар өткізу	Психолог
		оқу орталығына тартылған әскери қызметшілердің жеке қасиеттерінің психодиагностикасы	Психолог

<p>жас әскерге шақырылғандардың психологиялық ерекшеліктерін зерделеу, жүйке-психикалық және эмоционалдық-еріктік тұрақсыздық белгілері бар, әскери қызмет жағдайына бейімделуі қиын, девиантты мінез-құлықтың әртүрлі түрлері мен формалары бар әскери қызметшілерді анықтау;</p>	<p>Оқу пункті әкімшілігінің лауазымдық тұлғалары</p>
<p>бөлімдер мен мамандықтарға бөлу алдында келген толықтырушылармен психологиялық ерекшеліктері бойынша лауазымды тұлғалардың кеңесі;</p>	<p>Психолог</p>
<p>психологиялық үйлесімділікті, ұйымшылдықты, сондай-ақ әскери ұжымдағы тұлға аралық қатынастардың сипатын зерттеу (социометриялық сауалнама жүргізу).</p>	<p>РК ТжӘҚЖ ЖО, психолог</p>
<p>жауынгерлік қызметке енгізудегі психологиялық қамтамасыз ету;</p>	<p>Бөлімше офицерлері, психолог</p>
<p>әскери қызметшілердің мінез-құлқының ауытқулары бар әскери қызметшілердің алдын алу жөніндегі тыс шығу психопрофилактикалық шараларды;</p>	<p>ӨңК, бөлімнің психологы</p>
<p>өзінің кәсіби деңгейін арттыру, жергілікті ғылыми орталықтар, институттар, психологиялық орталықтармен өзара қарым-қатынаста болу.</p>	<p>Психолог</p>
<p>жеке құрамның психикалық денсаулығын жақсарту бойынша атқарылған жұмыстарға шолу дайындау.</p>	<p>Психолог</p>

6	Бір жыл ішінде	<p>1) психологтарды әдістемелік және кәсіби даярлау (3 күндік ОӘЖ, оқу кезеңдерінің бірі басталғанға дейін, оқу пункті);</p> <p>2) Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан академиясының базасында Ұлттық ұлан деңгейінде (әр 2 жыл сайын) аудиторияда әдістемелік және кәсіптік даярлық;</p> <p>3) психологиялық жұмыстың жай-күйіне жылдық қорытынды жасау, шолу әзірлеу және келесі жылға жұмысты перспектік жоспарлау.</p>	ТжӘҚЖ ББ, ӨңҚ ТжӘҚЖ Б
---	----------------	---	--------------------------

Психологиялық жұмыстағы жүйелілік - күнделікті, апталық, айлық, тоқсандық, жартыжылдық, жыл сайынғы негізгі іс-шаралар тізімін міндетті түрде орындауды көздейді.

Ішкі істер органдарының жеке құрамымен тәрбиелік психологиялық және идеологиялық жұмысты ұйымдастыру қағидаларына
15-қосымша

20__ жылға Ұлттық ұланның (әскери бөлімнің атауы) әскери қызметшілерінің психикалық денсаулығын нығайту бойынша атқарылған жұмыстар туралы мәлімдеме

Ескерту. Қағида 15-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Мәлімдеменің бағыттау тәртібі:

1) ӨңҚ қолбасшыларына және ӨңҚ қолбасшысының тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыстар жөніндегі орынбасарының атына мәлімдеме жолданады.

2) мәлімдемеге бөлім командирі және бөлім командирінің тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасары қол қояды;

3) мәлімдеме психологиялық жұмыс қорытындылары бойынша жоғары қолбасшылық белгілеген мерзімдерде ұсынылады.

2. Мәлімдеменің мазмұны:

Осы кезеңде шешілетін міндеттерді қамтамасыз етуді ескере отырып, жүргізілетін психологиялық жұмыстың мақсаты, міндеттері, ерекшеліктері.

Психологиялық жұмыстың қорытындылары (қабылданған шаралардың тиімділігін бағалау, оларды сандық көрсеткіштермен бекіту), негізгі бағыттар бойынша:
әскери қызметшілердің психологиялық диагностикасы;
әскери ұжымдарды әлеуметтік-психологиялық зерттеу;
әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын сақтау және нығайту;
қызметтік және жауынгерлік қызметті психологиялық қамтамасыз ету;
психологиялық дайындық;
психологтардың кәсіби деңгейін жоғарылату.

Психологиялық жұмысты ұйымдастыру мен жүргізуде орын алған кемшіліктерді сараптау (оның ішінде осы кемшіліктер орын алған нақты бөлімшелерді, әскери атағы, лауазымды тұлғалардың тегі, аты-жөні мен әкесінің аты көрсету). Міндетті түрде қабылданған шараларды көрсету.

Психологиялық жұмыстың әдістемелік және материалдық-техникалық қамтамасыз етілуі туралы ақпарат (оның ішінде психологиялық жүктеме жабдықталуы және толықтығын, техникалық құралдардың саны және т.б.).

Жалпы кемшіліктер.

Психологиялық жұмысты жетілдіруге арналған тапсырмалар.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
16-қосымша

_____ жылдан _____ жылға дейін кезеңде әскери қызметшілердің психологиялық денсаулығын жақсарту бойынша атқарылған жұмыстар туралы апта сайынғы есеп

Ескерту. Қағида 16-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Осы кезеңде шешілетін тапсырмаларды қамтамасыз етуді ескере отырып, жүргізілетін психологиялық жұмыстың мақсаты, міндеттері, ерекшеліктері (психологиялық жұмыс неге бағытталған).

2. Негізгі бағыттар бойынша психологиялық жұмыстың қорытындысы (қабылданған шаралардың тиімділігін бағалау, оларды сандық көрсеткіштермен бекіту):

1) әскери қызметшілерді психологиялық диагностикалау (қанша әскери қызметші сынақтан өтті, психологиялық ауытқуы бар әскери қызметшілер саны);

2) әскери ұжымдарды әлеуметтік-психологиялық зерттеу (қанша ұжым зерттелді, моральдық-психологиялық ахуалы қанағаттанарлықсыз ұжымдарды атап өту);

3) әскери қызметшілердің психикалық денсаулығын сақтау және нығайту (психологиялық көмек алған әскери қызметшілердің саны, есепте тұрған әскери қызметкерлердің саны, сондай-ақ олармен жүргізілетін жұмыстың сипаты);

4) қызметтік-жауынгерлік қызметті психологиялық қамтамасыз ету (психологтың зерттеген әскери қызметшілерінің саны, осы қызмет саласы шеңберінде өткізілетін іс-шаралар саны);

5) психологиялық дайындық (осы оқыту түрі шеңберіндегі іс-шаралардың саны мен мазмұны).

Ішкі істер органдарының жеке
кұрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
17-қосымша

Психологиялық сипаттама (№1 форма)

Ескерту. Қағида 17-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Әскери атағы:
2. Лауазымы:
3. Толық аты-жөні (бар болған кезде):
4. Шақырылым:
5. Тестілеудің мақсаты:
6. Зерттеу әдістері:
7. Сынақ қабылданған күні:
8. Әскери қызметшінің жеке-жекелік қасиеттері.
9. Әскери қызметшінің ықтимал мінез-құлқының болжамы.
10. Лауазымды тұлғаларға ұсыныстар.

0000 әскери бөлімінің психологы

подполковник А.Ақылов

202_ жылғы "___" _____

Ескерту: психологиялық сипаттамалардың негізгі бөлігінің мазмұны психологтың қалауы бойынша толықтырылуы мүмкін.

Психологиялық сипаттама (№2 форма)

11. Әскери атағы:
12. Лауазымы:
13. Толық аты-жөні (бар болған кезде):
14. Шақырылым:

15. Тестілеудің мақсаты:
16. Зерттеу әдістері:
17. Сынақ қабылданған күні:
18. Тұлғаның бағыттылығы (мотивтер, құндылықтар, сенімдер және т.б.).
19. Темперамент және мінез. Жеке қасиеттері мен сипаты.
20. Эмоциялық-еріктік сфераның ерекшеліктері.
21. Нақты психикалық күй.
22. Ахуалдық мінез-құлыққа бейімділік.
23. Лауазымды тұлғаларға ұсыныстар.

0000 әскери бөлімінің психологы

подполковник А.Ақылов

202_ жылғы "___" _____

Ескерту: психологиялық сипаттамалардың негізгі бөлігінің мазмұны психологтың қалауы бойынша толықтырылуы мүмкін.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
18-қосымша

**Әскери қызметшілермен және әскери ұжымдармен жұмысы бойынша командирге (бастыққа)
) тұжырымдары және қорытындыларымен баяндау (№ 1 форма)**

**Ескерту. Қағида 18-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің
15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді)
бұйрығымен.**

Әскери қызметшілер мен әскери ұжымдарды зерттеу нәтижелері бойынша психолог алынған нәтижелерді қорытындылауға және талдауға және өз қорытындылары мен ұсыныстарын басшылыққа баяндауға міндетті.

Жүйке-психикалық тұрақтылық деңгейі төмен, ауытқулары бар мінез-құлыққа бейім және т.б. әскери қызметшілермен жеке жұмыс жүргізу бойынша психологтың ұсынымдарын орындау үшін лауазымды тұлғалардың жауапкершілігін арттыру мақсатында аталған ұсынымдар жазбаша түрде екі нысанда ресімделсін. көшірмелерін алып, командирге (бастыққа) береді.

Әскери қызметшілерді жауынгерлік қызметті атқаруға, қарауыл қызметі, көлік құралдарын басқаруға жіберуді шектеу туралы ұсынымдармен командирге (бастыққа) баяндау (№ 2 форма)

Жазғы (қысқы) оқу кезеңі басталғанға дейін әскери қызметшілерді зерделеу нәтижелері бойынша психолог бөлім командиріне қызметке, көлік жүргізуге

ұсынылмаған әскери қызметшілердің тізімін баяндауға міндетті. Бұл тізімге енгізуге сарбазда әртүрлі психикалық қиындықтар мен бұзылулардың болуы негіз болып табылады.

Әскери қызметшілерді психикалық жағдайын нақтылау үшін дәрігерлік комиссияға жіберу немесе денсаулық сақтау пунктіне жатқызу қажеттілігі туралы ұсыныстармен командирге (бастыққа) баяндау (№ 3 форма)

Әскери қызметшілердің психикалық жай-күйін күнделікті бақылаудың қорытындысы бойынша, сондай-ақ әртүрлі психикалық қиындықтары мен ауытқулары бар әскери қызметшілерді анықтауда психодиагностикалық іс-шараларды жүргізгеннен кейін, психолог командирге (бастыққа) әскери қызметшілерді қабылдау қажеттілігі туралы баяндауға міндетті. бұл әскери қызметшілер психологиялық жағдайын нақтылау үшін әскери-дәрігерлік комиссиядан немесе орталық сауықтыру орталығында госпитализациядан өтеді.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
19-қосымша

Әскери ұжымдағы (бөлімшенің атауы) тұлғааралық қарым-қатынастардың сипаты, ұйымшылдық, психологиялық үйлесімділікті зерттеу нәтижелері бойынша Анықтамасы

Ескерту. Қағида 19-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

1. Анықтама әскери бөлім командирінің атына және бөлім командирінің тәрбие және әлеуметтік-құқықтық жұмыс жөніндегі орынбасарына беріледі.

2. Анықтамаға әскери бөлімнің психологы қол қояды.

3. Анықтама 25-30 адамнан тұратын шағын топтағы (взвод) психологиялық үйлесімділікті, ұйымшылдықты, тұлғааралық қарым-қатынас сипатын зерделеу қорытындысы бойынша жоғары басшылыққа белгілеген мерзімдерде және осы нұсқаулықта ұсынылады.

4. Барлық мүдделі лауазымды тұлғалар сертификатпен танысады.

5. Анықтама мазмұны:

1) Кіріспе бөлімде мыналар көрсетіледі: сауалнама жүргізілген бөлімшенің атауы, қатысушылардың саны сандық және пайыздық қатынаста; зерттеудің негізгі мақсаты мен міндеттері.

2) Мазмұндық бөлімде әскери құрамының зерттеу нәтижелері көрсетіледі:

әр түрлі қызмет кезеңіндегі әскери қызметшілер арасындағы олардың өмірінің үш саласында (қызметтік-функционалдық, әлеуметтік, тұрмыстық, қоғамдық) тұлғааралық қатынастардың сипаты;

әлеуметтік-психологиялық статусының негізгі үш тобына кіретін әскери қызметшілер (әскери қызметшілердің саны, тегі, аты-жөні, тұлғалық және мінез-құлық ерекшеліктері, мінез-құлық болжамы);

теріс бағытталған кіші топтардың құрылымы, егер бар болса (микротоптың құрамы, өзара қарым-қатынас сипаты және микротоптағы жеке әскери қызметшілердің мәртебесі);

бөлім әскери қызметшілерінің бірігу және бөлінбеу деңгейі, сондай-ақ әскери қызметшілердің психологиялық үйлесімділік деңгейі;

офицердің басқарушылық қызмет стилінің сипаттамасы.

3) Қорытынды бөлімде мыналар көрсетіледі: негізгі қорытындылар және әскери қызметшілердің әртүрлі қызмет түрлерін орындаудағы жетістік дәрежесін болжау, әскери ұжымдарды басқару жөніндегі басшылыққа ұсынымдар мен ұсыныстар.

Ішкі істер органдарының жеке
құрамымен тәрбиелік,
психологиялық және
идеологиялық жұмысты
ұйымдастыру қағидаларына
20-қосымша

Әскери қызметшілерге психологиялық көмек көрсету бойынша жұмыстарды есепке алу журналы

Ескерту. Қағида 20-қосымшамен толықтырылды - ҚР Ішкі істер министрінің 15.05.2023 № 396 (алғаш ресми басылып шыққаннан кейін он күн ішінде күшіне енеді) бұйрығымен.

Журнал санаттар бойынша бөлек сақталады:

Мерзімді шақырылымдағы әскери қызметшілер;

сарбаздар, сержанттар лауазымдарында келісімшарт бойынша әскери қызметшілер; офицерлер;

әскери қызметшілердің отбасы мүшелері және азаматтық тұлғалар.

Әрбір санаттағы тұлғаларды тіркеу кезінде келесі бағандар толтырылады:

1. Нөмір ретімен.

2. Әскери атақ, бөлімше.

3. Тегі, аты, әкесінің аты (бар болған кезде). (Топтық жұмыс үшін әскери қызметшілердің тізімі көрсетіледі)

4. Психологиялық статус (тұтынушы психологтың қабылдауына жазылу үшін қандай жағдаймен жүгінгенін және оның қазіргі психологиялық жағдайын сипаттайды. Топтық жұмыс жағдайында тренинг тақырыбы көрсетіледі).

5. Психодиагностикалық сараптама мәліметтері. Топтық жұмыста жұмыс істеу жоспарланған негізгі мәселе қысқаша сипатталады.

6. Көрсетілген психологиялық көмек (әскери қызметшінің орындалған жұмыстан кейінгі ағымдағы жағдайы (1-ден 10-ға дейінгі аралығы бойынша) және жұмыста қолданылған әдістемесі көрсетіледі.

7. Лауазымды тұлғаларға ұсынымдар (ұсынымдар психологиялық көмекке жүгінген адамға, сондай-ақ лауазымды тұлғаларға көрсетіледі).

8. Ескерту (кеңес беру күні мен кезеңділігін көрсету).

№	Әскери атағы, бөлімше	Т.Е.ӘА (бар болған кезде)	Психологиялық деңгей	Тексеру мәліметі	Психологиялық көмек көрсету	Ұсыныс	ескерту
1	қ.ж. МТҚР	Серікбаев Илияс Айдосұлы	Қатты мазасыздық, жылауық	Депрессия шкаласы А.Бека – Мазасыздық шкаласы – 30 балл	Н Л П әлістерін қолдана отырып, ерте жарақаттар мен жұмыс. Кеңестен кейінгі жағдайы - 8 баллов	Ү й тапсырмасын орындау туралы	25.12.2022